

REDACTIA

Str. Aulioh (Adam)

NO MENTUL

Austro-Ungaria

an fl. 10; pe 1/2

1 b; pe 1/4 de an

pe 1 lună fl.

de Duminecă pe

an fl. 2,—

Revista și străinătate

pe an 40 franci.

scripse nu se inapoiază.

# TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulioh (Adam)

INSERȚIUNILE:

de 1 str. garmond: prima dată  
7 cr.; a doua oară 6 cr.;  
a treia oară 4 cr. și timbru  
de 30 cr. de fiecare publi-  
cațiune.Atât abonamentele cât și  
inserțiunile sînt a se plăti  
înainte în Arad.Scrisorile nebanitate nu  
se primesc.

Anul III.

Număr de Duminecă

Nr. 48

## CE E DE FĂCUT?

Prin sentința dată Vinerea trecută Tribunalului din Alba-Julia, prietenul T. L. Albini a fost oțtat nevrednic, fondul Iancu însă se va conștiga. Așa sună judecata.

Adevărat, că până să ajungă judecata aceasta la valoare de drept, vor trece multe luni. Pentru-că cel care este în stare să înfrunte prigoniri, fiind între sulitele geandarmilor și mai bine d'un an de zile în temnița Belgradului, numai și numai pentru a păstra cei peste 4000 lei va face datoria până în capăt: să plătească împotriva confiscării banilor.

Cum însă nimeni nu poate preveni furtul apelatei, căci celelalte fonduri judecătorești nimeni nu e sigur că vor judeca și ele tot în felul Ungurilor în Alba-Julia, trebuie să ne gândim vreme la un lucru: să ducem un hotărîre luptă pentru scăderea fondului, care azi se urcă aproape la 5000 fl.

Nu ne lasă Ungurii să ridicăm monument pe mormîntul lui Iancu? Ne pare oare opri ca banii aceia să-i dăm altor scopuri, curat bisericești ori școlare? ... Nu credem! Cel puțin legea ne dă drept să facem acest lucru! Căci este că acum patru ani, ministerele însuși nu decretasero confiscarea fondului, ci pe Albini și Moța au răstăpînit numai pentru-că au adunat banii fără a fi cerut întâiu îngăduință... Dacă procesul nu s'a pornit pentru confiscarea banilor și pentru ca să ni-i răstăpînim apoi, ci pentru-că se aflase niște nevădnic, care strigau în gura lor că banii i-am mîncat noi, în toată vremea cu Albini. Și cum era stăpînitorii să scape prilejul acesta să ne arate că a nu lovi în cei-ce luptă pentru drepturile neamului românesc?! Vom merge deci până la M. Monarhul pentru a scăpa fondul în caz cînd și Curia ar hotărî confiscarea. Iancu doar a fost omul răstăpînit, căci cu îmbelsugare și-au vîrșit Moșii lui Iancu sîngele pentru tronul M. Sale.

Ear cînd și la Curte stăpînirea noastră ar reuși să se așeze în curtea noastră, fiecare dintre cei-ce au dat contribuția pentru monumentul lui Iancu, prin contribuția sa, își va cere de la tribunal banii îndărăt. Pentru-că și tribunalul, înțelegem să-și ia îndărăt contribuția sa de pe contribuția noastră.

Nu am dat pentru fondul lui Iancu?

Nu vor tribunalele ungurești să ia contribuția noastră? Foarte bine: poftește atunci a ne inapoia banii! Dacă ne îngrijim deci din vreme a nu da să începem această luptă dreaptă, să dăm mijloacele ce ne dă chiar legile noastre.

## Sufletul nelegiuitorilor...

De cînd cu alegerea de episcop din 2/14 Maiu, la care căzî „marele naționalist“ Aug. Hamsea față de „vicariul Goldiș“, iesuții și lăncerii cetatei neamurilor tot mereu cu tină ne aruncă.

Și nu înceată de loc cu insultele lor, cu sila vreau să ne înfățișeze ca „trădători“, „pactați“, „ghesefitari în biserică“ și mai știe Dumnezeu câte!

Toate pentru-că am ales de episcop pe vicarul Goldiș. Prin asta — zic ei — ni-am fi trădat neamul și biserică.

Pus-am de chezășie numele nepătate, numele noauă dragi și scumpe ale celor mai aleși bărbați ai noștri, care desigur și-au dat seamă bine, cînd au votat în sinod pentru anatemizarea autoritatei. Provocătu-ne-am la viața lor națiunii jertfită, la trecutul lor falnic, care eschide presupunerea de-a fi ei capabili de trădare.

Mîșcatu-s'a grosul poporului nostru din eparchia Aradului, sute și sute de comune întregi, cu preoții și învățătorii lor în frunte, ca să o spuie și ei în fața lumii, că alegerea de episcop din 2/14 Maiu după voia și dorul lor s'a sevîșit.

Cercat-am să le explicăm pe cale ziaristică, că alegerea „vicarului Goldiș“ de episcop a fost între impregiurările date singura soluțiune posibilă spre a stîrpi sistemul fărădelegilor și abuzurilor incubate, și a restabili dominația legii și a ordinii în de Dzeu binecuvîntata noastră eparchie.

Arătatu-le-am sute de casuri din acel sistem urgisit de nepotism, simonie și corupție, care de nu se curma în curînd și cu ori-ce preț, ducea sfînta noastră biserică la o stare de totală anarhia și descompunere.

Cinstea, numele, trecutul și caracterul românesc al celor mai buni frați ai noștri, a fruntașilor noștri, drept chezășie nu le-au primit, ba de-arîndul „la carantină“ și „sub furci“ i-a așezat cu-leuca-lovitul iesuit în trat în soldul neamurilor, care nu s'a sfîșit a prezenta pe antișambristul lui Max Falk de candidat al partidului național.

Poporul nostru, care a declarat pe alesul episcop de doritul său, îl timbrară de „osöcselök“ (lăpădătură), introducînd un cuvînt pîn'acum nefolositor între noi față de falnică noastră țărînice.

Pe alesul și intronatul nostru episcop zilnic îl insultă și calomniază condeele simbriașe ale neamurilor, căutînd cu viclesug, ca să micșoreze vaza și nimbul episcopului înaintea turmei sale cuvîntătoare, și să demoralizeze turma chiar acum, cînd ea este în reculegere după faptele scărboase ale vechiului sistem.

Și toate aceste în numele națiunii, în numele curăteniei așezămintelor sfîntei noastre biserici se fac din partea lor.

Se fac a nu înțelege, ce mărșăvenie este a prezenta pe un A. Hamsea de naționalist, cînd el nu este de cît un lingușitor al stăpînirii!

Iar' sistemul cel urgisit îl neagă a fi fost în flință, și în lăcomia lor după contraprobe false, lipsiți de ori ce simț de rușine, pun la contra mărturisire și pe acela, care timp de 20 de ani tot mereu și cu vorba și în scris alarmă dădea în contra sistemului Meșianu atât de fidel descris în vestita lui jalbă către metropolitul Miron, ear' acum pentru un os de ros tamăiază de odată tot ce în viața lui față de acest sistem, în decurs de 20 de ani osăndise.

Astfel am ajuns noi a fi „trădători“, fi rătăciți ai națiunii, ear' jălbitorul cu osul în gură caracter poitic vrednic de urmat.

Pentru că „sistemul“ cel de corupție și fără de legi n'a existat, numai pretext a fost! Așa zic ei.

Noi bine îl cunoaștem acel sistem urgisit, și o simțeam, că ce am făcut întru stîrpirea lui, bine am făcut, ear' la invinuirile false ale iesuțiilor și neamurilor ne răspundea conștiința noastră curată cu cuvintele apostolului Pavel:

„Toate sunt curate celor curați, ear' celor necurați și necredincioși, nimic nu le este curat, că li-s'a păngărit lor și mintea și conștiința“. (Epistă către Tit).

În persoana veteranului nostru episcop, blînd, drept și curat la mîni ca aurul, garanță aveam, că hidra veninoasă nu va mai reinvia.

Și totuși! Sistemul cel atât de multe ori negat, în pușorii săi nu s'a stîns încă nici azi, ci ca jarul sub spușe caută a se mai susține și el, atât de înrădăcinat era, încât și acum, cînd poate ști, că de sus nu numai că nici o înbărbătare și scutire nu poate aștepta, ci din contră, are să fie pregătit la cea mai severă combatere, totuși mai cutează a-și arăta colții săi.

Iată cazul mai proaspăt. Protopopul din Buteni a trimis unui preot din tract în preseara scrutiniului din Dumineca trecută următorii ordin în scris:

„Să mijlocești, ca bărbatul de încredere (cu protocolul să nu sosească aici (la scrutiniu) ori dacă va și veni, să sosească tîrziu, după amează!“.

Și aceste cu scop de a scoate astfel de ales la scrutiniu pe candidatul rămas în minoritate.

Ei bine, ce-i asta? Unde-i locul potrivit pentru un protopop, care îndeamnă ba chiar șilește preoții săi la falsificări? În altar? D'apoi pușcăriile pentru cine-s pregătite?!

Și acest protopop e un surcel de-al neamurilor, un pui al mult tagăduitului sistem.

Alt protopop insultă preoții de-arîndul petru-că n'au căștigat voturi pentru ginerele seu. Ambii stâlpi ai vechiului sistem!

Al treilea, funcționar consistorial, mîncă, păcătosul de el, banii colectați pentru biserică și școala unei sermane comune, și prins în criminalitate, încă el mai cutează a face pretensiuni.

Dar' să o știe fie-cine, că hotărîri suntem a pune capăt sistemului fărădelegilor în biserică noastră.

Afără cu buruienile din grădina Domnului.

Episcopul nostru jurămint sfânt ni-a pus, că va păstra curătenia așezămintelor noastre sfînte și va salva integritatea constituției noastre bisericești.

La lucru Preasfîntite Părinte, curăță biserică de mișei! Dă-i afară fără milă din casa lui Dumnezeu, precum păstorul aruncă afară oile cu călbază din turma sa.

Iar necurații las' sbiere și vaiete-să. Vorbească-Te de rău cât le vine la socoteală, căci firea lor așa este: „sufletul nelegiuitorului în tină se scaldă!“.

Dr. S.

Legătura dintre Ungaria și Austria. În ședința de Mercuri a Dietei deputatul Bartha Ödön a întregat pe Széll: ce va fi dacă până la 31 Decembre guvernul austriac nu va fi reușit să i-se voteze în Reichsrath proiectele de legi privitoare la legătura economică cu Ungaria? Declara-se va atunci independența vamală a Ungariei? Intra-va atunci în vigoare art. XII a legii din 1867?

În răspunsul seu Széll a declarat că nu! Ungaria va susține legăturile sale de azi și cu o Austria care e cărmuită pe temeiul § lui 14... Va să zică: tranacția se va menține și fără votul Reichsrathului.

## IREPARABILI!

În goana brutală pornită în contra mea pe chestia fondului pentru monumentul lui Avram Iancu, „Tribuna“ d-lui Dr. Rațiu a avut partea leului. Luni de zile înainte de întemnițarea mea m-a terfelit în chipul cel mai josnic, gratificându-mă, în nesfîșite serii de articole, cu cele mai mur'are bănueli. Și în timpul întemnițării mele și după liberarea mea din arestul preventiv, „Tribuna“ d-lui Dr. Rațiu, de câte ori era vorba despre colecta pentru monumentul lui Avram Iancu, în tot-deauna scria în chipul cel mai tendențios de-a mă discredită în fața publicului mare și de a mă dripi moralicește.

Nici odată, până astăzi, nu am răspuns la invectivele malițioase ale „Tribunei“ d-lui Dr. Rațiu, fiind-că, de-o parte, întotdeauna am fost de părerea, că dacă peste tot este condamnabilă cearta între frați, atunci chestia colectei pentru monumentul lui Avram Iancu este cel puțin cea mai nepotrivită temă pentru o asemenea hărțuială; de altă parte însă știam câte lovituri și înjosiri voiu avé să trec din incidentul

acestei goane, in cele din urmă mai curând ori mai târziu totuși trebuie să mi-se dea cea mai desăvârșită satisfacție, căci minciunile și bânuielele reușite în definitiv nici-odată nu au invins asupra adevărului. Mai mult! m'as pute provoca la repetiție scrisori de ale mele, în care îi rugam pe prietenii mei, să nu răspundă la terfeliturile debitate pe chestia aceasta de „Tribuna“ d-lui Dr. Rațiu, să nu formeze și din chestia aceasta încă un obiect de ceartă între frați, fiind și de altfel destule certe sterile și disgustătoare pe fel și fel de alte chestii.

Acum după-ace oamenii justiției maghiare, fără îndoială cei mai puțin binevoitori față cu mine în chestia monumentului lui Avram Iancu, mi-au dat cea mai deplină și mai strălucită rehabilitare prin sentința dată de tribunalul din Alba-Iulia la 1 Decembrie a. c., eram, sau cel puțin mă credeam în drept să aștept ca „Tribuna“ dlui Dr. Rațiu, și dacă nu-și va zice un sincer „pater peccavi“, să înceteze cu mistificările și acum cel puțin să reproducă în tocmai satisfacția, pe care chiar și Ungurii datori s'au simțit să mi-o deie. M'am înșelat însă acum și m'am convins — o spun sincer — cu multă durere, că oamenii acestia sunt mai răi și decât Ungurii, sunt cu desăvârșire ireparabili.

Anume în numărul 257 dela 8 Decembrie 1899 st. n. „Tribuna“ dlui dr. Rațiu pe pagina primă sub titlul „Achtat-Confiscat!“ esplicând sentința pronunțată de tribunalul din Alba-Iulia în procesul colectivel zice la punctul 1. următoarele: „acusatul T. Liviu Albini este achitat în lipsa dovezilor de acuză defraudării“.

Ei! aceasta este mistificarea cea mai vădită, este de-a dreptul falsificarea tendințioasă a sentinței judecătorești! Nu le convine oamenilor dela „Tribuna“ că judecătoria m'a absolvat fără adausul, în lipsă de dovezi de sub acuză defraudării; nu le place acestor „Români“ că Ungurii m-au rehabilitat cu desăvârșire, și fără adausul „în lipsă de dovezi“, onoarea pângărită în chip neîntemeiat.

Și fiind-că nu le vine la socoteală această reparație strălucită, nu se rușinează să o micșoreze prin adausul infam „în lipsă de dovezi“, aruncând astfel asupra mea și după achitarea necondiționată infamarea cuprinsă în adausul mincinos „în lipsă de dovezi“.

Nu caut motivul acestui procedeu josnic, dar' pentru restabilirea adevărului m'am simțit dator a-l supune judecății publicului cetitor, rămânând ca la timpul său să public sentința tribunalului în întreg cuprinsul ei.

Zlagna, 5 Decembrie 1899 st. n.  
T. Liviu Albini.

## Deputați congressionali.

Eată deputații aleși în eparchia Aradului pentru congresul național bisericesc:

A.) In districtul consistoriului din Arad.

Din cler:

Cerc.

1. „Arad-Radna: Vasile Beleş protopop.
2. „Giula-Chişineu: Dr. I. Trăilescu, protopop.
3. „Şiria-Jenopolea: Georgiu Popoviciu, protopop.
4. „Buteni-Halmagiu: Cornel Lazar, preot.
5. „Birchiş-Chiseteu: Augustin Hamsea, arhimandrit.
6. „Lipova-Vinga: Voicu Hamsea, protopop.
7. „Timişoara-B. C.: Dr. Traian Patice, protopop.

Mireni:

Cerc.

8. „Arad: Romul Ciorogariu, Ioan Beleş,
9. „Radna: Dr. Nicolae Oncu,
10. „Giula: Mihail Veliciu,
11. „Chişineu: Ioan Russu Şirianu,
12. „Şiria: Georgiu Feier,
13. „Ienop-Boroşineu: Dr. Ioan Suciu,
14. „Buteni: Petru Truţa,
15. „Halmagiu: Dr. Eug. Mocsonyi,
16. „Birchiş: Dr. Iosif Gall,
17. „Chiseteu: Zeno Mocsonyi,
18. „Lipova: Vincențiu Babeş,
19. „Vinga: Paul Rotariu,
20. „Timişoara: Dr. Nestor Oprean,
21. „B. Comloş:

B. In districtul consistoriului din Oradea-mare.

Din cler.

Cerc.

22. „Oradia-m. Pesteş: Vasile Mangra, ieromonah.
23. „Tinca-Beliu: Nicolau Roxzin, protopop.
24. „Beiuş Vaşcou: Ignatie Popp, asessor referinta.

Mireni.

Cerc.

25. „Oradia-mare: Nicolae Zigre,
26. „Pesteş: Ioan Popp,
27. „Tinca: Georgiu Roxin,
28. „Beliu: Nicolae Zigre,
29. „Beiuş: Paul Pap,
30. „Vaşcou: Dr. Gavril Cosma.

## DIN ROMANIA

Proiect de răspuns la mesajul tronului.

Sire!

Adunarea deputaților, oglină credincioasă sufletului poporului Român a primit cu nefericită bucurie vestea înălțătoare a principelui Carol, primul principe din Dinastia Majestății Voastre odrăslit pe pământul României. Pentru a doua oară țeara mulțumeste celui atotputernic, care a redat sănătatea fiului, ca și acum căți-va ani părintelui, asigurând astfel atât ziua de mâine cât și un viitor mai depărtat.

Cu cât grija noastră a fost mai mare, cu atât mai cu mult drag vedem crescând sub ochiul neadormit al Majestății Voastre pe tinerul principe Carol, cu atât mai nemărginită mulțumire îl vom vedea, ca și părintele seu, primind învătășirea de la Majestatea Voastră, căci, plămădit după chip și asemănare, avem temeinică credință, că vor călca întru toate pe urmele Majestății Voastre.

Astfel va fi fost dat Majestății Voastre, ca pe lângă reinvierea gloriei trecutului să asigure și mărirea viitorului.

Sire!

Ori cât de încercată ar fi fost agricultura prin seceta din est-timp, Adunarea deputaților are temeinică nădejde, că strimtoarea de azi va fi repede trecătoare, mulțumită minunatei rodnici a țării și hărniciei locuitorilor ei. De aceea cuvânt de teamă nu poate fi pentru creditul țării, mai ales în urma regulării datoriei flotante și a hotărârii noastre a tuturor de a stabili pe viitor cheltuielile extra-ordinare, de acum încolo mult mai puțin grabnice, în urma nenumăratelor lucrări cu cari țeara a fost înzestrată.

Adunarea deputaților se va născădea de guvernului M. Voastră un budget cu temei și de fapt echilibrat și în acest scop nu va pregăti de a înființa nouă dări, silindu-se însă să le împartă pe cât se va putea mai drept asupra tuturor stărilor naționalei.

De asemenea Adunarea deputaților va cerceta cu cea mai întinsă luare aminte deosebita legi, cari i-se vor înființa de guvernul M. Voastre, silindu-se să le întocmească după firea și nevoile țării.

Ne vom da toate silințele pentru a aduce îmbunătățirile putincioase serviciilor publice, fără a încerca însă prea mult bugetul și așa împovărat de anuitatea datoriei publice.

Pentru armată însă, care e falsă și nădejdea României, nu ne vom da îndărăt dela nici o jertfă pentru a-o pune în stare să răspundă ori când și pe deplin dreptelor așteptări ale țării.

Sire!

Adunarea deputaților afia cu deplină mulțumire, că relațiunile noastre cu toate puterile sunt din cele mai bune. Doritorii de pacea atât de trebuincioasă întăririi

noastre lăuntrice, călduroasele noastre urări au însoțit lucrările conferinței dela Haga datorită marinosului indemn a împăratului Nicolae II.

Sire!

Uniți în cugete și simțiri cu guvernul M. Voastre, prin muncă sânguitoare și statornică, putem avea temeinică nădejde, că vom face, ca scumpa noastră Românie din an în an tot mai bine și tot mai mult să-și îndeplinească menirea, care e de a-și da nota ei concordantă, dar proprie în concertul civilizațiunei.

Să trăiți Majestate!  
Să trăiască M. S. R. gina!  
Să trăiască Dinastia!

## Răsboiul din Transvaal.

Cu datul de 6 Decembrie n. „Kölnische Zeitung“ publică din Capstadt știrea, că starea Englezilor în întreaga Africa-de-miezăzi este grea peste măsură. Lordul Methuen nu mai poate face un pas înainte, ear armata engleză nici acum nu s'a putut reculete în urma perderii uriașe, ce a suferit în bătălia de la rîul Modder. Nici chiar în Natal Englezii nu mai pot nimic să-și ajute și se zice acum, că generalul Buller însuși, în care Englezii își pusesea cea mai mare nădejde, vrea să-și depună slujba sa înaltă de căpetenie a oștirilor engleze, vedend că nu-și poate îndeplini planul său de răsboiu față cu voinicia și cu puterea Burilor.

Rescoala Burilor din Capland se lățește tot mai tare, ear Hollandezii dau înainte cu putere nebiruită. Vr'o 20.000 de Buri din Capland ajutați de Holandezii stau gata să dea năvală împotriva Englezilor, și nu așteaptă decât îndrumările din Pretoria (capitala Transvaalului).

Sunt hotărâte anume amândouă republicele din Sudul Africe, ca acum după căderea orașelor Ladysmith, Kimberley și Mafeking să pună Angliei condițiuni de pace foarte aspre. Vor stărui să ceară, ca Anglia să abată de toate drepturile sale de stăpânire asupra republicelor, să le cedeze teritoriul mari de pământ și să le plătească toate cheltuielile de răboiu. Dacă Anglia n'ar primi aceste condițiuni — zice știrea foii germane — atunci din Pretoria se va da signalul: ca toți Buri din Capland să se scoale în contra Englezilor.

Ostirea engleză dă dovezi de așa neputință, că puterea Angliei foarte ușor și mai de grabă de cum s'ar fi crezut, — poate să peară tot terenul seu din Africa și lumea să stea în curând în fața unei adevărate minuni: Anglia falnică bătută de mica țeară a Burilor.

Până acum în Pretoria sunt 3000 de prizonieri englezi, alte 3000 de răniți zac prin orașele de la litoral și tot la 3000 se socotește numărul Englezilor căzuți pe câmpul de luptă. — O pierdere aceasta atât de însemnată, încât ehiar și în cele dintâi răsboaie ar trebui mult să numere.

Gazeta „Times“ din Londra, cu datul de 6 Decembrie n. publică o telegramă din Ladysmith, în care se spune, că Burii au aflat care-ș părțile cele mai slabe ale orașului și acolo atacă pe Englezi. Focurile tunurilor au început să facă stricăciuni mari și multă moarte între Englezi. Lipsa fiind mare, porțiunile de zi ale soldaților englezi au fost micșorate. Sunt deja din pricina aceasta o mulțime de bolnavi.

„Echo“ din Londra, în ediție separată, publică tot din Ladysmith următorul raport:

În ziua de 30 luna trecută Burii au început o bombardare înfricoșată dintr-o colină asupra orașului. Bombardarea a continuat și a doua și a treia zi din luna Decembrie, nimicind corturile engleze. În oraș spaima e mare de tot. Burii, cari cu vre-o 32 de tunuri au impresurat orașul, au nimicit mai multe tunuri engleze.

## Din blăstămățiile Ovreilor.

Am dat știrea, că la Budapesta s'a descoperit, aproape în mijlocul orașului (pe Erzsébat körút), o speluncă domnească, unde Ovreii și Pfeifer și Löbl au făcut o-a mai ticlăoasă negustorie cu fete în vîrstă de 11—15 ani, aducend fetițele să-și petreacă cu ele domni în chipul cel mai murdar.

Se scrie acum că e vorba să se mai aresteze o grămadă de Ovrei vinovați și ei în această negustorie.

Foile din Budapesta scriu anume, că spelunca din Budapesta era numai un fel de filială a altei mari speluncă, unde negustoria cu fete se practică încă în chip mult mai necinstit. Prăvălia aceasta ar fi la Sofia și nenorocitele fete, amăgite de

Ovrei din Budapesta, erau duse la de unde se trimiteau încă și mai de la Constantinopol și alte orașe.

Un cas cunoscut deja și din cele mai zăve de multă vreme ține acum în țară o mare parte din țeară: pécatoșenia firme jidovești Engel, vânzătoare de falsificate din orașul Pécs.

Ministrul de comerț însuși a pe lucru și a dat de urma unei sume de date despre ticlăoșile și înșelăciunile acestei firme, și rezultatul descoperimitor.

Din cărțile oficiului dela căile de feră din Pécs s'a aflat, că numita firmă a mandase o grămadă de materii scrie pentru falsificarea vinurilor, pe cari vindea cu prețuri mari în toate părțile țării.

Firma numită, ce i drept, în toate cărțile sale, din cari s'ar fi veded lucrurile de falsificare; cu toate s'au aflat urmele pe calea aleasă ministrului.

Mișcările dela firmă spusese, că îl aveau din vile proprii, dintr-un de 150 de jugere, pe când acum s'a coperit, că nu aveau de cât 61 de de vie, din care un mare teritoriu de tot.

Provocată acum din partea ministrului să se declare, firma jidovă, prin sentințatul său Engel, s'a apărât prin ciuiu în fața unor învinuiri, ear în altora n'a putut răspunde nimic.

Cea mai grea învinuire asupra falsificătoare este însă faptul ce l'a statat despre asta un profesor învăț pricepător, care a cercetat vinurile câte.

Pe temeiul datelor și faptelor perite, s'a pornit acum cea mai aspră cetare împotriva firmei pécatoșe, ce cele din urmă, doar' tot va fi ajun pedeapsa legii și în această țeară cetă, în care, sub masa maghiarilor pot săvîrși azi cele mai nelucuptabile.

Rupte să fie odată cel puțin un coarnele atât de mari crescute ale imai, și toate ar pute să meargă bine și în biata asta de țeară!

## ULTIME ȘTIRI

Viena, 8 Decembrie. Cehii din Viena au hotărît să nu facă obstrucție va discută cota (doare ce cred că acesta va cădea în urma opoziției lor); când va veni însă în discuție provisor, obstrucția vor continua o mare înverșunare.

Londra, 7 Decembrie. Donzi ziare engleze vestesc, că regina Victoria prințul de Wales au primit de la Wilhelm scrișori de mulțumire pentru petrecute în chip neașteptat în Anglia în cari împăratul german își exprima de jdea, că în urma acestei întâlmiri tătări tot mai mult re-ațiunile de pace crește vedend cu ochii între Anglia și Germania; ear' aceasta în viitor va mare folos pentru ambele națiuni.

Londra, 8 Dec. Agenția primește din Laurenceo-Marquet mătoarea știre, cu data de 30 Noem.

„Buri s'au apropiat de tot de Tunuri grele le-au adus mai aproape și au început o bombardare îngrozitoare. Se credea că azi vor și da asalt general.

In cercuri militare situația războiului Methuen se socotește ca primejduită, deoarece-ce Burii i-au cu desăvârșire ori ce retragere.

Londra, 8 Dec. „Times“ publică o telegramă de mare sens Ladysmithul e în așa de primejdie, că nu poate să se potrivească mai mult bombardarea Burilor.

Berlin, 8 Dec. „Localanzeiger“ mește din Londra știrea, că la oficiul tal din Dunder iacă la 29 Noembru așșat auunțul despre căderea Mafeking.

Londra, 8 Dec. Din Capstadt data de 2 Dec. se scrie: cu Dordrecht Steynsburg și Mazasburg s'a rupt ori ce legătură telegrafică crede că Burii au asediat aceste Mașini, vagoane și alte lucruri pe linia ferată au fost duse în depu pentru a nu fi luate de Buri.

# Legea, dreptul și dreptatea.

După făgăduințele făcute de vicispănușul Aradului, că va curma ne-rebnițiile ce se fac cu candidările artiștilor comunali, am zis că vom da seamă de alegerile săvârșite dela răventul dat încoace de dl vicispănuș.

În acest restimp a venit în vacanță și notariatul *Nadabului*, unde fostul notar, pus cu cărna în capul poporului, a făcut hoții. Poporul păcălit a cerut chiar dela vicispănușul candidarea după voia sa. Și ce s'a întâmplat? S'au folosit de numele Alteței Sale Archiducelui Iosif, că dorința lui e să fie notar în Nadab un scrietoraș din Chișineu cu numele Szkalák. Fibișul n'a candidat dară după dorința poporului, ci pe Szkalák, apoi pe Olasz, care nu voia să vină din țara și pe S. Budai, pentru care se știe că nu 'și va da poporul votul. S'au înșelat însă, căci *poporul*, în *numele domnilor*, a ales cu unanimitate pe dl Budai.

Acum tot sub numele Alteței Sale, haid cu Szkalák la Cinteiu în locul domnului Budai, că voia Alteței Sale trebuie să se înlănească. Și ca să nu mai poată fi nici măcar un sfătuș de Român de care să se lege poporul, fibișul a candidat, pe lângă protegiatul Szkalák, tot pe Olasz, care nu vrea și pe Zachariás din Zărând, care e în cercetare disciplinară și nici de ar vré n'ar pute să fie înțarit. Ce a socotit însă treazul poporului în Cinteiu? Cuiu cu cuiu se scoate țara, și adecă a ales pe cel cu numele pe căciulă, pe Zachariás, care nu poate fi înțarit, ear Szkalákul domnilor rămase și de astădată în rule.

Asta-i dar era nouă, domnule vicispănuș Dálnoki Nagy Lajos? Mulțumim de ea! Vorba Românilor însă: cu cărna poți prânzi, dar nu și cina. Ai putut și DTa încassa aplausele în sala comitatului când roștiști frumoarele făgăduințe, și acum? Dai cu socoteală că ce închinăciuni îți păstrăm la inimile noastre mănuite!

În cât pentru Alteța Sa Archiducelui Iosif, nu credem să se amestece în treburile comunale și anume nu

asa, ca să vatem simțul poporului și existența recurenților cinstiți, ca să pună în căreia poporului pe un scrietoraș, care n'are alt merit decât că a umblat la vênat cu domni. E trist că domniile acestia merg atât de departe, încât să folosească chiar numele ca-si domnitoare, pentru a-și pute bate joc de bietul popor necăjit.

## Alegeri bisericești.

Vorbirea

*prin care dl Dr. Const. Groza, în calitate de comisar consistorial, a deschis colegiul pentru scrutiniu, înul în Buteni, Dumineca trecută (3 Decembrie n)*

*Cinstiți Domni și iubitorilor frați membri de încredere!*

Arare-ori ni-se dă privilegiul a ne întâlni în acest local, de atâtea-ori destinat deja pentru-ca întruniți în colegiul de scrutiniu, să ne putem da o iconă curată, în care chip se folosește de dreptul său de alegere, dat asemenea și acestui cerc decătră constituțiunea noastră bisericească?

Spre acest scop ne-am văzut aci acum trei ani. Trei ani! O clipă în vecinicie, dar destul de mare în viața singuraticilor, ba chiar și în istoria popoarelor.

În vederea acestei împregurări simțesc o nemărginită bucurie văzându-mă azi a 4-a oară în mijlocul D-Voastră învrednicit de cătră Ven. Consistoria diecesan, ca emis comisar; — și Vă rog, dați-mi voie, ca cu ocaziunea acestei revederi cu îndoită iubire și dragoste frățească să Vă bineventez.

Ne vom aduce cu toții bine amiate, Dilor și iubitorilor frați, că la cea din urmă întâlnire datorință am îndeplinit aretând neajunsurile și luptele mari, cu cari avem a da piept pentru sfânta noastră biserică și religiunea noastră străvechiă; — pentru care scumpă moștenire multe jertfe au adus, ba chiar sânge au vărsat străbunii nostri.

Dar tot cu acel privilegiu am atras băgarea de seamă și asupra strinsei noastre datorințe, că la rindul săi, când trebuie să stringem și să întrunim șirurile noastre, — de ipsă este, ca în frunte să steie bărbați, cari luminați de duhul sfânt, fi credincioși ai bisericii și oțeliți în lapte grele, — cu armele învățătorei, cu înțelepciunea minții lor cumpătate și nepreocupate să poată fi cu sfatul lor întru ajutor la realizarea, îndeplinirea acelor arzătoare dorințe, ce le nutrim cu toții pentru biserică și școalele noastre. Trebuie deci să fim mândri și plini de bucurie, dacă vedem, că cei mai destoinici și binemeritați bărbați ai nostri vor fi angajați pentru muncă și luptă!

Și cu atât mai virtos este aceasta de dorit, cu cât azi, după trei ani — durere! — tot așa de îngrijești ne știm pentru viitoriul bisericii noastre; și simțim cu toții, ca dacă a fost cândva timpul său azi am ajuns acolo, ca să punem la o parte toată fudulia omenească, interesele particulare — adeseori pur egoistice, — și înainte de toate — în vederea marilor interese naționale bisericești-scolare — persoana să o supunem interesului de obște. Veți recunoaște cu mine dimpreună, Dilor și iubitorilor frați! că azi împregurările — între cari se află biserică — sunt destul de grele. Dint'o parte luptele din afară ne stau dinainte în mod și mai îngrijitor, dar ce este și mai trist, — tocmai și între dreptcredincioșii nostri s'au ivit somne de nepăsare chiar până la lăsdarea legii stăbuie.

A ne apăra de aceste primejdii și a ne feri de o eventuală sguduire internă — cade în sarcina și greaua răspundere a Preamăritului Congres, cea mai înaltă corporațiune bisericească a noastră, singură chemată a ne da liniștea și mângăierea sufletescă, de care lipsă neapărată avem în timp de grea crecare.

Lucru învederat deci, că alegerile din acest period sunt de o mai mare însemnătate, decât au fost până aci!

Eu cel puțin însă sunt în adâncul sufletului meu liniștit, că acel barbat, care va întruni încrederea acestui cerc, își va trage socoteala cu sufletul său, și ne va reprezenta astfel, după-cum cerem dela un fiu credințos și devotat bisericii sale; și așteptăm, ca să coopereze din resputeri, plin de însuflețire și energie la stăpîirea relelor, la delătararea greutăților ce apasă biserică și neamul.

Ear noi, dând alesului deputat congregual căldurosul nostru sprigin să avem și mai departe toată nădejdea noastră în bunul Dzeu, care în nemărginita sa iubire necurmat ne-a apărat, pentru-că scris este: „Cei-ce se încred în Domnul, sunt tari ca muntele Sion, ce nu se clătește, ci stă în etern“ (Psal. David 125.); — și dacă noi vom fi neclintîți în credința noastră și vom păstra cu sfințenie așezămintele sfintei biserici, — în drept suntem a zice cu psalmistul: „Apără, Doamne, cauza mea contra celor-ce se ceartă cu mine, luptă-te cu cei ce se luptă cu mine... căci fără cauză îmi puseră cursa lor în groapă; fără cauză săpară o groapă pentru sufletul meu“ (Psal. David 35.)

Ajutorul de dus nu va întârzia și sigurî putem fi, că luptă dreaptă, luptă bună vom purta și a noastră va fi izbândă întru preamărirea Domnului și pentru viitorul urmașilor nostri, cărora datorî suntem a le da drept moștenire: legea nepătată, biserică neatârnoare și curat națională.

Cu acestea declar adunarea colegiului electoral de deschisă.

## Pirghia civilisatoare a poporului nostru.

Timpul cât l'am petrecut la țeară, în comuna Bogoltin de lângă Mehadia, 'mi-a fost de ajuns să mă încredințez, că poporul are dragoste multă de gazete, — de „novele“ cum le numește el. În Dumineci și sârbători, după amiază, poporul se adună la un loc, unde mă duceam și eu cu o gazetă în mână, dorind să le cetesc și să le explic, pe înțelesul tuturor, „noutățile“ din țeară.

Ascultau cu ochii plini de lacrimi bătrânii, și pacinici și cumiști băieții, pentru-că le spuneam din „novele“ cum Români de la Caransebeș, de la Arad și Sibiu se luptă pentru drepturile nației, și cum stăpânirea a trebuit să 'i creadă și să făgăduiască împilnirea drepturilor ce au cerut.

Aveau ei, nu-l vorbă, gazete și era câte un cărturar care le cetia, dar' de, ce spune părintele ori învățătorul e mai bine spus, și mai cu drag primit în sufletul poporului.

Asupra acestui adevăr n'avem trebuință, cred, să mai dăm lamuriri noi, că se înțelege de la sine, prin firea lucrului.

Așa-dar', părinți sfinți și bunilor învățători, cetiți și luminați poporul în vremea repausului, în Dumineci și sârbători, din gazetele noastre naționale.

Numerii de Duminecă ai „Tri-bunei Poporului“, „Foi Poporului“ și „Gazetei Transilvaniei“, fiecare ne dă material bogat și într'o limbă ușoară populară, numai să voim și să ne ostenim cu cetitul și cu explicarea învățăturilor lor.

Pe lângă cunoștințele frumoase, câștigate, ascultând „la gazetă“, pe nesimțite am săvârșit, în același timp, o faptă morală, cu urmări cât se poate de bune pentru popor: petrecem timpul în nemijlocită atingere cu el, dându-'i pilde și învățături alese, prin ce l'am ferit de obiceiuri rele, bunăoară de la beutura rachului.

În fața preotului și a învățătorului, oamenii se poartă cuviincios și respectos. Atrîna numai de la modul cum știu dinșiși să-și păstreze vaza și cinstea, ca să poată încetul cu încetul intra în sufletul poporului. Și, Doam-

### POETA TRĂSUNEI POPORULUI.

#### CRUCEA.

Era furtună, neagră vremea,  
Când Răstignitul a murit,  
Dar' a nviat, și 'n urmă-i Crucea  
Câte vieți n'a înflorit?!

Și cruce când ne facem, sara,  
Îi pomem cu drag, mercu;  
Des-dimineța, tot prin Cruce,  
Noi ne 'mbibăm cu Dumnezeu.

Și 'n luptele, din vremi purtate,  
De-am biruit vre-un neam barbar,  
Bătrânii Vozi — prinos Treimii —  
Zidiau biserică, pe hotar.

Ear pentru acestea, Crucea sfântă,  
Poporul român i-a fost:  
Și pavăză, și mamă dulce  
Și 'n vremuri grele adăpost!...

Ea-i semnul biruinței noastre  
Și i steagul oastei lui Cristos,  
La care iadul frânt se pleacă,  
Ear dreptii, 'n suflet, rid voios!

Convăsiuț, 20 Nov. 1899.

Preot Al. Munteanu al lui Vasile.

#### OAMENI ...

(După M.)

Îți eartă tot — dar' una — una nu:  
Când nu te prinzi în drum cu ei tovarăș.

La tē-guri dă-te —

Freacă-ți cot la cot —

Zi-i frate la ori-care om netrebnic  
Și caută chip să fi comun ca el —  
Îți eartă tot — dar' una — una nu —  
Când nu te prinzi în drum cu ei tovarăș.

Rim.

#### S O A R E L E .

— Legendă. —

Din bătrâni, prin lume  
Umblă o poveste,  
Că soarele-anume  
Un fiu de craiu este;

Basmul e r grăește,  
Ca de năzdrăvan,  
Că 'ntr'un ceas el crește  
Cât cel-lalți în an!

El, copil, răsare  
Pe albastra boltă,  
Scutură'n răcoare  
Pleata lui involtă,

În obraz bujorul  
Mândră floare'mbracă;  
Ear pe umăr norul  
Ca hlamidă-i joacă.

Ceru-i templu. Vara  
Ciocărlia-i psaltul:  
Cântă, urcă scara  
Cătră Prea înaltul;

Vraja pân'să treacă,  
Fermecat de căut  
Soarele își pleacă  
Ochii spre pământ...

Blând la oameni cată,  
Ride blând câmpiei;  
Dar din lumea toată  
I-s mai dragi copii:

Mici și ei și dînsul!  
Jalea lor o crede,  
Viu îl prinde plânsul  
Un orfan de vede, —

Însuși simte dorul  
Mamei, care nu-i,  
Oflind bujorul  
Din obrazul lui...

Soarele tot sue  
Lin boltitu-i drum, —  
Uite-ți ca el nu e  
Nimene acum:

Tinăr, — i-se'ncaică  
Pleata de inele,  
Ochii lui sunt par'că  
Două vioarele;

În întreaga-i fire  
Nu-i cu greș nimic, —  
Mijlocul subțire,  
Mersul de voinic;

Tot spre ris, spre glume  
Inima-'i dă zor, —  
Drag îi e de lume  
Și de fete dor.

Și cum nu e doară  
Sus în cer iubirea,  
Soarele și pogoară  
Spre pământ privirea:

ne, multe porți sunt deschise pentru a intra în acest suflet! Ear' dac' ai intrat odată, nu este pe lume putere să te-alunge ori chiar să te scoată de-acolo!

Poporul german, religios și muncitor, are pururea înaintea ochilor vorba unui preot thüringian:

„O influență mai ușoară decât „Biblia și cântul are asupra vieții religioase și morale a țeranului — „gazeta“)

Va să zică, țeranul german citește biblia, face muzică și cetește și gazeta. Pentru țeranul nostru, pân'acum, aproape nimic din toate acestea. — Biblia, dac' o cetește, în loc să-i folosească, în cele mai multe cazuri îl duce la credinți deșerte, pentru-că n'are priceperea trebuitoare pentru ca să înțeleagă ce-a cetit. Cântarea, Corurile sunt abia la începutul dezvoltării lor, ear în privința morală aici nu ne prea putem lăuda. Gazetele, în urma durerorilor certe prezintă prea adeseori războiul între frați, ear' dac' ai ceti tot meru o cărți și sfaturile bune înțelegeri ar lipsi dintr'însele, n'am făcut nimic nici cu gazeta.

Ar fi de dorit, că pentru influența ce-o are și dragostea cu care poporul cetește sau, mai bine zis, ascultă cele cuprinse în gazete, să se discute în numerii destinați țărânilor numai lucruri frumoase și folositoare, lăsând la o parte certele și batjocurile, — căci exemplele atrag, ear cele rele se urmează mai iute și fără să vrei, pe când cele bune cu trudă multă și cu răbdare și mai multă.

Din o gazetă scrisă bine, având un bogat cuprins economic pe de-o parte, religios-moral și literar pe de-altă parte, — poporul nostru, învață a fi cumpătat, cum să-și împlinească datorința creștinească și cum să cinstească bunele obiceiuri remase dela moșii și strămoșii săi. —

Preoșimii și învățătorimii revine onoarea de-a lumina poporul cetindu-și gazete bune și explicându-le. Dascăli și preoți! așa-dar, sus inimile, căci voi sunteți pîrghia civilizației a poporului român; și fiți mândri de chemarea sfântă, pe care v'o în-

„Zur häuerischen Glaubens und Sittenlehre“, von einem thüringischen Landpfarrer. —

credințea națiunea, și faceți-Ve un titlu de glorie din această chemare.

Covăsinț, 23 Nov. 1899.

Preot Al. Munteanu.

## ALEGERI LA COMITAT.

Șiria, la 2 Decem. 1899.

Azi s'a făcut în Șiria maghiară alegere de membru în congregație în locul repozatului notar Bie-ziffer (din Galșa).

Înainte de începerea alegerii, președintele provoacă pe alegători spre a-și alege 4 bărbați de încredere. Provoacarea se face, se înțelege de sine, nu în limba alegătorilor, ci în limba statului, de și prezenți erau numai Români. Alegătorii, neînțelegând bob pe președinte, preotul din Galșa Trăian Terebenț voi a-le tălmăci în limba lor. De aici stadă. Președintele oprește pe vorbitor pe motivul, că nu l-a băgat tălmăciu. Un alegător sare în ajutorul preotului. Președintele strigă și amenință în chip și formă, pretinzând că tot natal care locuiește pe pământ ungureze, trebuie să știe ungurește și — punctum! De aici ceartă și învâlmășală. Destul, că rezultatul totuși nu după placul președintelui a fost: bărbați de încredere s'au ales nește bărbați odioși înaintea lui.

Lupta a fost crâncenă. Pentru baronul Bohus s'a dat și aldămaș, ear în ziua alegerii stăteau la dispoziția alegătorilor calesele domnilor, cari aduceau de prin tîrg pe bieții svabi și maistorași. Nu-i vorba, că se și potriveau sărențele lor cu calesele domnești, ca la căne oala în cap!

Candidatul românilor a fost dl profesor Ioan Petran, ear al domnilor baronul Bohus. Voturi s'au dat de tot, deși a fost și de tîrg, 250, din cari candidatul românilor a primit 117, ear baronul 133, astfel devenind ales cu o majoritate de 16 voturi.

Din Galșa au votat toți Români cu excepția alor cincii. Muscanii însă s'au purtat slab. Din 81 voturi au votat numai 35. Se zice, că n'ar fi votat nici chiar preotul de acolo, George Popescu. Dacă acestia își făceau datorința, candidatul Românilor eșia învingător cu o majoritate de 25 voturi.

Și ca alegerea să nu meargă netedă președintele a respins de la vot pe un îndreptățit, de și se află indus în lista alegătorilor. Ce e drept, aceasta a făcut-o numai la îndemnul birăului din Galșa, creatura protopretorului Paris Gabor, care sus-

ținea că nu acela ar fi respectivul din listă, de și în întreaga comună nu se află numai 2 persoane cu același nume, ear unul votase deja.

În Șiria Română au ales pe R. Ciogogor și pe fruntașul econom Nic. Lăzărescu. De ani mulți, zadarnic stăpânirea caută să ne învingă aici!

Unul dintre cei de față.

## D'ale învățătorilor.

### Adunarea din Oravița.

Despărțământul Oraviței al reuniunii învățătorilor din diecesa Caransebeșului, și-a ținut adunarea sa de toamnă în Oravița-montană la 18/30 Noemvrie, cu programa ce s'a publicat și în „Tribuna Poporului“ ca organ al reuniunii noastre.

Cătră 9 oare ne-am adunat la școala gr.-ort. din Oravița-mont., unde conform programelor s'au ținut ședințele.

Învățătorii cu puține excepțiuni sunt prezenți aproape toți. Publicul interesat de cauza învățământului încă n'a lipsit.

De la 9—10 oare am asistat la prelegerea practică din comput: adunarea și subtragerea cu numărul 4 și 2 (4+2 și 4-2) ținută de dl învățător Nicolae Băieș cu elevii din anul prim de școală.

Înainte de a intra în tractarea materiei, propunătorul, deși puțin cam emoționat — își face observațiile prealabile, referitoare la metoda prelegerii sale. Adecă s'a abatut cu totul de a tracta paralel cele 4 operațiuni la unul și același număr; ci numai succesive. — În semestrul prim, face tractarea numerilor de la 1—10 cu privire la adunare și subtragere și apoi ulterior tractarea numerilor de la 1—10 cu privire la înmulțire și împărțire; — pentru-că, zice D-sa cu Comenius: „Tot numai o greutate deodată“.

Și nu fără de rost a zis! Că dacă am sta să vorbim din praxa școlară și nu din carte: Intuițiunile pot să intre în sufletul școlariului numai perând, una câte una și nu mai mult deodată. Mai ales la copiii începători, cari avînd simțurile încă prea puțin dezvoltate, prea ușor le confundă unele cu altele. De altă parte nici mintea lor nu poate cuprinde deodată un complex de 4 feluri de intuițiuni ca cele de la ale 4 operațiuni.

Urmînd la tractarea materiei, învățătorul a fost la culmea chiemării sale, observînd toate treptele formale la propunere, prin ce și-a ajuns pe deplin scopul. Disciplina în școală încă a fost foarte bună; ceea-ce ne-a mulțumit pe toți.

La 10 oare se încheie prelegerea cu o rugăciune și se dimit școlarii acasă.

După prelegerea practică, constituindu-se adunarea despărțământului în ședință

sub presiunea Spect. dl Trăilă, se procedea la ordinea zilei cu abateri de la alegerea funcționarilor pe periodul 1899/1900. La noi în us a se amîna până la fine.

Urmează însă îndată critica și prelegerii practice a dlui Băieș — Adintinse o discuțiune viuă asupra procedurii propunător de a tracta deodată adunarea și subtragerea, și numai ulterior semestrul al II-lea și înmulțirea și împărțirea; — asupra cărei proceduri și contra iau cuvîntul mai mulți învățători.

În fine se declară prelegerea dlui Băieș de deplin succesă; ear referitor la procedura metodică a D-sale dl comandă din partea președintelui practica prin toți învățătorii din despărțământ spre a ne pute pronunța mai mult asupra ei, cu proxima ocaziune.

În punctul următor dl Dragoescu cetește operatul său: „Despre mîna de școală“. O cară întrebă ne-a trefnit dl Dragoescu ca cetirea vînzărilor se operat.

Deși lucrarea D-sale e prelucrată din germană, dar' după fluiditatea stilului, multe păreri și citate de valoare, și mai valoroși pedagogi germani și contra folosirii manualelor de școală, și asupra felului și formei compunerii — disertantele a devedit că e un învățător cetit și se ocupă serios cu manualul școlă; — prin ce a arătat, că cetă dîntău învățătorii între noi.

Adunarea și-a și răsplătit munca aplause generale, votîndu-i multe protocolară. Fiind însă timpul încheierii acestora se încheie ședința primă; tîndu-se a doua: punct la 2 oare ameză.

După 2 oare p. m. membrii se trunesc earășii în sala adunării, unde începe momentan continuarea lucrării întrerupte.

În ședința a doua se încep discuțiile asupra chestiunii manualelor de școală.

Adevărat, că cărțile școlare, așa le avem noi astăzi, nu corespund nici în limbă noastră a bănașilor; deși formarea lor ni-se cere imperios, dar' am auzit și din tractatul dlui Dragoeșcu că n'am auzit nici de la D-sa, nici de un altul înainte de D-sa expedientul motorul care ne-ar duca la scop! și propunerii am auzit mai totdeauna; n'am văzut pe cineva să le împlinească. Mai de 20 de ani învățăm între noi aceleași idei, folosim același metod de studiu, încât parcă am ajuns la un învățământului. Am avut comisariat consistorial, cari un pătrar de veac, adăpat an de an din bovoarele pedagogice la Caransebeș; dar' spre rușinea noastră a tuturor a fie zis: din învățătorii din diecese și membrii acestei reuniuni, n'a aflat unul, ori chiar mai mulți asociati să compună vre-un manual de școală!

Să fie aceasta o dovadă că suntem slabi sau neputincioși?!

Fiindcă chestiunea cărților școlare se ventilă între noi de vreo 4 sau 5 zile, și cu toate că tractatul dlui Dragoeșcu

Vede-un stol de fete  
Cum întoarnă hora, —  
Toate-or să desfete  
Dragostea altora;

Nimene nu poate  
Soț să-i fie'n cer:  
Sunt păreche toate,  
Numai el stingher!

Scris i-a fost de soartă  
Un blăstêm de foc:  
Tinereță moartă  
Fără de noroc.

Cătr'ameazi se duce  
Soarele, și-a stat  
Neclintit drept cruce, —  
E acum bărbat.

Nu-i mai vezi ușorul  
Zîmbet, stă să moară  
În obraz bujorului  
De odinioară.

Afie la olaltă  
Măndre fel de fel,  
Nici că mai tresaltă  
Inima în el.

Eată-ll de'n departe  
Cată 'ndurător, —  
Dragostea-i ni-o'mparte  
Nouă tuturor.

Cum suntem ca huma  
Ce-o frîmînti în mîni,  
Ce trăește numa  
Ași și pier mîni.

Moartea des prăvale  
Bulgări pe sicriu...  
Soarele de jale  
Varsă plîns pustiu.

Și de mila noastră  
Chin îndură crunt:  
Ceru-i cale-albastră  
C'un drumeț cărunt.

De chindii trecut-a  
Soarele, duios  
Așintind tăcuta  
Cătătura 'n jos.

Crâncena vedere  
Luf i-se arată:  
Un om slavă cere  
Chinuind o gloată,

Unul fără frică  
Pradă; cu nesăț  
Altul și ridică  
Ueișul braț...

Ce hoțească muncă!  
Și bătrînul Soare  
Desgustat s'aruncă  
La apus în mare.

Raul Stavri.

### Pagini din istoria României.

Luptele Românilor

de

G. COȘBUC.

1876—1878.

III

### Svircoliri pe sub pămînt.

V.

Se luptaseră Români și de astă-dată cu vitejia aceea pe care o vîdesc numai oștirile vechi și de veacuri încercate în luptă. N'au dobândit nimic, e adevărat,

dar au dat dovezi că sunt vrednici isbânzi și că știu să moară.

Vrednica făptuire a căpitanului Băieș și a locotenentului Călinescu mărtașă pentru pornirea spre fapte vitejești a Românilor. Ei erau ofițeri însărcinați să ducă pe de la Domnitorul nostru la cârmă luptei și să ducă de la aceștia veștile Domnitor. Dar amîndoi au cerut să lăsați să meargă alături cu soldații în „Ce frumos se însăra batalionul când pleacă zise căpitanul Bogdan, și cu lăcrămintele ochi se ruga ca un copil de teamă nu i-se va de voie să meargă și el în luptă.

Și nu s'au dus în foc numai de la Călinescu aterga în fruntea batalionului și cel diutăiu gloat, care a plecat în reduta Turcilor, s'a oprit drept în fruntea celui ce era mai în frunte, și Călinescu a căzut trîsnit de-odată.

Faptele acestor doi ofițeri n'au rămas siguratic. Tot așa a făcut și Șonțu la 30 August. De-alungul pornirii luptelor, se vor vedea și alți ofițeri cari s'au rugat să fie lăsați în luptă.

Ar ave destul ce să scrie, dar' scrie anume despre felul cum ofițerii întreceau care de care să li-se dea locul

este lucrat cu multă cunoștință de cauză; totuși chestiunea aceasta rămâne deschisă, și nu o putem privi așa nici când de la chelie: eu am îndrăznit a face o propunere mai ducătoare la scop adecă:

Să se însărezeze prezidenții despărțimintelor în frunte cu președintele reuniunii, cam și învățătorii din centrele noastre românești, cari urmând partea cea mai bună din disertația dlui Dragoescu: să prelucere o unică carte de cetire școlară, pentru toate obiectele de învățământ, afară de religie și comput. — Cartea aceasta, să fie scrisă în mod concentric; adică să se întregască an de an, clasa de clasă, — având a cuprinde numai scheletul cutărui obiect de învățământ, care îl va învia învățătorul la predare, iar școlarul la repetiție.

Propunerea aceasta e cea veche a dlui Ancușă, inv. din Rafna, cu adausul meu, ca să se însărezeze cel numiți mai sus. Subtrag să se însărezeze „cineva“, ca astfel să vedem chestiunea manualelor școlare odată sfârșită.

Am zis mai departe, ca popunerea aceasta să apară ca propunere a despărțimintelor Orăștili, fiind a se comunica tuturor despărțimintelor reuniunii spre dezbateri în adunările din primivară, ca apoi să apară ea conclud al adunării generale din anul viitoriu; având a se implini cel mai târziu în 3 ani de la primirea ei.

S'a trecut însă la ordinea zilei peste densa, nu știu cum? hotărându-se numai atât, ca disertațiunea dlui Dragoescu să se publice în vre unul din organele oficiale ale reuniunii; ca astfel autorii cărților școlare ai noștri, pe viitor să ia informațiuni dintr'insul, la compunerea acelor.

(Va urma).

## Din Bistrița.

Bistrița, la 28 Noemvrie, 1899.

Din cauza că în anul 1894/5, când Românii din Bistrița și-au cumpărat biserica frumoasă dela romano-catolic cu 35.000 fl., Ilustritatea Sa Domnul Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților din Budapesta, a intervenit pe lângă Ministrul de culte și instrucțiune publică pentru aprobarea contractului nostru, senatul nostru bisericesc i-a adus mulțumită protocolară și i-a eternizat numele în cartea de aur a bisericii noastre. Ear în zilele trecute, când soția Ilustrității Sale Domnul Dr. Gall a trecut la cele eterne, senatul nostru bisericesc, pe lângă expedarea unei telegramme de condolență, în sedința sa dela 26 Noemvrie, a hotărât ca atât portretul Ilustrității Sale Domnul Dr. Gall, cât și a P. Sf. Sale Domnul Dr. Ioan Szabo, episcopul Gherlei, să fie procurate pe speșele bisericești și așezate în biserica noastră la cel mai potrivit loc?

Cumcă, Ilustritatea Sa Domnul Dr. Gall cu ocaziunea cumpărării bisericii no-

stre și a câștigat cele mai neprețioase merite, va recunoaște fiecare român din Bistrița, și dacă portretul Ilustrității Sale se va așeza în cel mai potrivit loc din biserica noastră suțem de firma convingere, că dintre Românii din Bistrița nimenea nu se va supăra însă că portretul Preasfinției Sale Domnul Szabo János, celui mai neactiv și mai urgisit prelat român să fie procurat pe speșele bisericești și așezat în biserica noastră, românii din Bistrița nici când nu vor îngădui, și în timpul de față cu atât mai mult nu vor lăsa; pentru-că: până-când toți prelații români gr. cath. din patrie atât prin audiența la Majestatea Sa, cât și prin sinoade și conferințe bisericești lucră din toate puterile pentru salvarea scumpului noastre autonomi bisericești Szabo János, episcopul Gherlei stă aproape nemșicat și nici un semn de prelat român adevărat nu arată.

E un lucru foarte trist, că senatul nostru bistricesc ține poporul cel mare român din Bistrița atât de miop, încât să creadă că și cu această ocaziune se va lăsa tras pe sfoară de conservativii cei bătrâni. Deși această hotărâre nici când nu se va implini, totuși ar fi de dorit să știm că acei 4 Doctori în drepturi, care sunt membri în senatul nostru bisericesc, încă au fost de față și au aprobat această hotărâre.

Dinopor.

## PARTEA ECONOMICA

### Despre cârciumărit.

#### V. Vanzarea beuturilor cu măsură mică.

Sub numirea de: vânzarea beuturilor cu măsură mică avem să înțelegem, că: negustorii de mărurișuri (băcăniile),

sau conducătorii unor însoțiri, ce poart asemenea negustorie, dacă și au firma înprotocolată (înștiințată) în regulă, după-cum cere legea, — ei au drept să vândă în prăvăliile lor: vin, bere, spirit, rachuri și alte feluri de beuturi spirituoase în sticle (uiegi) astupate, pecetluite și având pe ele lipit un bilet cu numirea beuturii dintr'insele. Aceste beuturi însă e îngăduit a le vinde numai pentru folosirea lor afară de prăvălie sau dughiană.

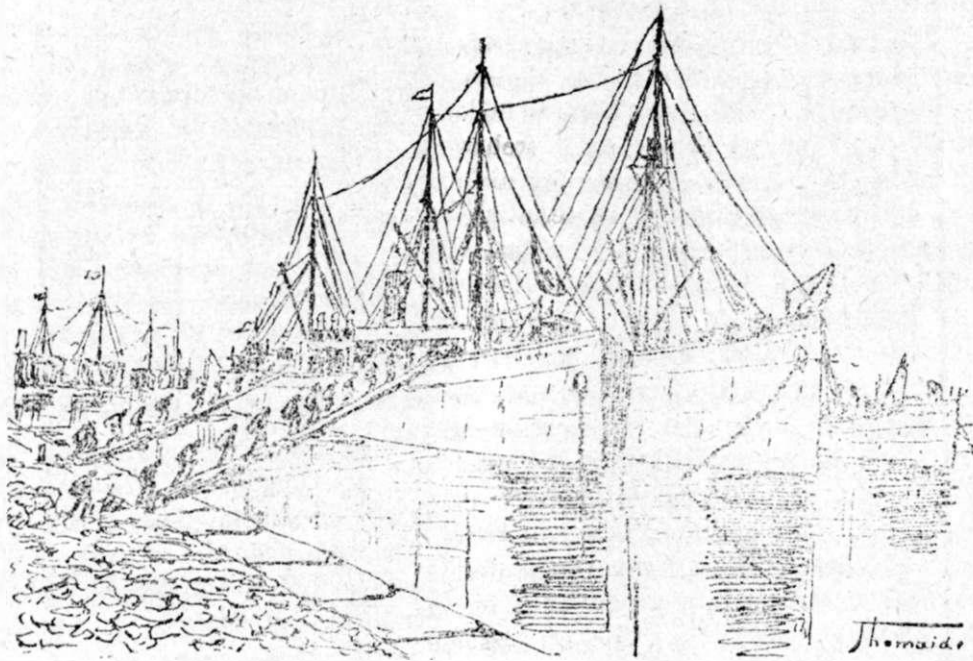
Pentru vânzarea acestor beuturi va să zică are drept fiecare negustor de mărurișuri, deoarece-cu cumpărătorii, dacă cumpără teie și zăchar, de regulă cer și rum și alte asemenea lucruri. Ear' dacă acestea nu le capătă toate la un loc, ei se duc în altă dughiană, fără să cumpere nici ceea-ce au găsit bună-oară în dughiana în care intraseră mai înainte. Dar' chiar și publicul însuși e de credința, că în dughiene de acestea capătă mai bune și mai curate beuturi decât în cârciume.

Cu toate acestea, legea mai nouă cri-ce drept de vânzare a acestor beuturi îl face atârnat dela voiața și bunul plac al diregătorilor finanțiere și administrative; ear' asta atâta însemnează, că negustorii de mărurișuri vor ave să întâmpine greutăți de neînvin la cererea îngăduinței de vânzare a beuturilor spirituoase dela diregătoriile volnice ale statului. Și aici tot numai negustorii creștinii vor ave să tragă scurta. Dacă îngăduința nu li-se dă, — ei pot să-și închidă dughiana și să-și caute pe altă cale asigurarea traiului, căci vânzarea acestor beuturi este unul din cele mai bune isvoare de venit și pentru dinșii

Asta cu atât mai ales e de prevezut, cu cât până acum numai „negustorii cu firmele înștiințate“ aveau drept să ceară îngăduințe pentru vânzarea beuturilor, pe când acum, prin legea nouă, drept la aceasta li-se dă și „micilor negustorași“, cari de regulă sunt jidani fără țeară, năvăliți aici din Polonia.

Să vedem acum starea în care sunt puse prin noua lege așa numitele însoțiri de eonsum, de cari avem și noi în câteva locuri și cari lucrează atât de binecuvântat pentru binele și bunăstarea poporului. Se știe că, pe lângă mulțimea de alți articoli,

## SPRE TRANSVAAL.



Toată lumea urmărește cu un interes deosebit ce se petrece în partea de mează zi a Africei, unde Burii susțin o luptă atât de strașnică în poțtriva Englezilor. Nu s'a mai pomenit reshoiu ca acesta: un pumn de oameni să bată, vreme de aproape două luni, oștirile celei mai mari împărății din lume. Adevărată minune.

Dăm mai sus o schiță de felul cum încercă Englezii în orașele lor dela mare munițiuni pentru soldații ce să luptă în Africa. Mercurea trecută una din corăbiile ce a plecat cu soldații, cari și munițiuni, în Golful Sta Elena s'a zdobit de stencei. Abea au putu scăpa soldații... Parecă și Dzeu este împotriva Englezilor cutropitori.

mai primejduit al luptei. Ear dintre toate mai de laudă e frumoasa faptuire a maiorului Giorescu la Rahova.

Avântul ofițerilor însușește pe soldați; și ori-cât de buni și de voinici ar fi soldații, inima lor scade, când ofițerii n'au inimă destulă. În rindul trecut tot la Plevnița căpitanul Velter Mărăcineanu și maiorul Șonțu, și-au dus luptătorii în foc cu nespun avânt și au murit în fața lor a tuturor. Același avânt l'au avut acum maiorul Ion Nicolae și căpitanul Năstase. „Tot înainte, copii!“ striga Șonțu murind de glonț; „tot înainte, copii!“ a strigat și Ion Nicolae, în vreme ce scoțându-și batista ca să și ștergă sângele și sudoarea de pe înfrântăta frunte căzu străpuns fără de veste cu baioneta. Toți acești patru ofițeri avură aceeași soartă; la aceeași redută își veveră companiile nimicite cu totul, fără ajutor din urmă; toți patru periră în vederea tuturor companiilor și fură apoi țiași în bucași de păgânii din redută.

Și cu ce inimă s'au bătut oștenii cel de rind! Când s'a asvirlit în șanț căprarul Ciucă, și-a uitat de pușcă și în mânia lui a început să isbească orbește u pumnii, ca: la vederea asta, Moldovenii săriră cu toții grămadă în șanț și, ca și când n'ar fi știut până acum lucrul acesta, ca la poruncă

și întoarșeră toți pușca și începură să isbească fără milă cu patul puștii. Spun că pe coama șanțului Vasiliu al Moșneagului, scăpându-și pușca, se repezi și apucă deodată pe doi Turci de gât, sugrumându-i de beregată, și neștiind ce să facă, îl tot împinse spre șanț, dar într'asta vreme îl apucase și pe el de gât un Turc. Galbenvânt de sugrumătură el tot împingea înainte pe cei doi Turci și mai galbeni. Ear când a căzut Turcul care-l stringea de gât ieșit de un Român, Vasile al Moșneagului dete Turcilor din mâinile lui vânt și-i prăbuși în șanț. Alergă apoi și asvirlit unul după altul vr'o cincii Turci în șanț, ear cu al șesilea a căzut și el.

Dintre zece sergenți, câți avea batalionul, opt muriră acolo sub redută, ear doi, răniți de moarte, periră în spital. Fapta unuia dintre ei, a lui Burduja, am spus-o mai înainte. Burduja era din satul Boroia; în batalion nici dintr'un sat nu erau atâția oameni ca din Boroia—și aveau doi sergenți De aceea erau mândri Boroenii. Acesta al doilea, Tudor Nicolae, când s'a dat semnul de retragere, deși rănit tare, a apucat de gulerile bluzelor pe doi răniți de moarte, din satul lui și a început să-i tîrle după el, ca să i scape. Și l'a adus până la un loc, dar fiind lovit în spate de un glonț,

a căzut mort. Când i-au adunat sanitarii mai pe urmă, cu toate trudirile lor n'au putut să desfacă mâinile sergentului din gulerul bluzelor celor doi, așa își închețase mâinile în haine, și au fost siliți sanitarii să taie bluzele ca să desceșteze pe sergent. Și l-au îngropat așa, cu pumnii strinși și în fiecare pumn cu câte o bucătică de bluză, ca mărturie pe ceea lume de câtă dragoste avuse să-și mântue frații.

O frumoasă pildă de iubire frățească au veveră, pe timpul retragerii, batalioanele din frunte. Căzușe un soldat — moldovean din batalionul lui Nicolae Ion — pe locul cel neted din fața redutei. Fratele său obosit peste măsură, se repezi să l ia în spate. Neputând, ingenuncheia lângă mort și începu să tragă focuri spre șirurile de Turci cari înaintau. Părându-i-se, poate, că gloanțele turcești isbesc în trupul mortului său frate, se sculă de unde era și din nou se așeză în genunchi între mort și Turci, parcă voină să apere pe mort de gloanțe cu propriul său piept. De geaba îl strigau al noștri, cari se tot îndepărtau, de geaba îl chemau să lase pe mort și să între în șiruri, el trăgea într'una focuri desnădejduite cu o nespunsă ieșală spre Turci. În urmă îl resturnară gloanțele, și în curând trecură șirurile de

Nizamii. Acești soldați erau Toader și Nicolae al Diaconișii.

Dintr'acest batalion de Moldoveni n'au rămas teferi decât doi ofițeri, un căpitan și un sub-locotenent. Și din o mie de oameni n'au rămas decât 140. Batalionul s'a purtat așa de vitejește, încât a fost luat ca pildă de vitejie și de credință. Domnitorul nostru a împărțit însuși cu mâna Sa celor mai distinși dintre soldații căți au rămas în viață opt medalii „Steaua României“ și douăzeci și patru de medalii „Virtutea militară“ ear' ofițerii întrăgulul regiment au fost decorați.

VI.

Vezuseră ai noștri că reduta Plevniței nu se poate caceri cu năvală. Dar nu voiau s'o lase necucerită, și de aceea se puseră cu temei să-și facă șanțuri de apropiere ca să-și scurteze tot mai mult drumul și să micșoreze câmpul deschis, peste care aveau să dea năvală.

O lună încheiată au trăit ai noștri numai sub pământ, săpând zi și noapte la șanțuri și la paralele. Ear când au crezut că sunt destul de aproape, au mai încercat odată să dea asalt, și n'au avut noroc nici atunci, și în urmă și-au luat gândul s'o

societățile acestea, cari sunt compuse din cetățenii creștini și cu inimă binevoitoare pentru popor, aveau ținta să vîndă și beuturi spirtoase în vase astupate. Cer și ele îngăduința de vînzare, ceea ce este un lucru foarte însemnat, căci aceste însoțiri, avînd să vîndă beuturile pe seama membrilor lor, ele totdeauna caută să țină și să dea numai beuturi bune și curate, va să zică la falsificarea acelorora nici nu se pot gândi.

De aci încolo e destul acum, ca societatea de consum să fie hulită și rău descrisă de vr'un Jidan înaintea fișpanului, bună-oară, și o goană întregă se va porni împotriva ei, pentru lucruri de nimica, de la fișpan până la cel din urmă slujbaş al statului. Ear dacă altă păgubire nu-ți pot face, atunci, cel puțin, la licența de vînzare a beuturilor spirtoase nu vor lăsa-o să ajungă — poate în veci. Și urmarea ar ave să fie, că asemenea societăți bune și de mare folos pentru bunăstarea poporului — se vor ruina rînd pe rînd și în cele din urmă vor trebui să înceteze, spre paguba obștinei.

Că aceasta e chiar o țintă a stăpînirii, stăpînită și ea de jidovime, se poate vedea mai ales din următoarele:

Au fost casuri, că societăți de consum, cari au gîndul bun de-a pune stavilă apucăturilor primejdioase jidovesti și a scoate poporul din ghiarele cămătarilor fără suflet, — au cerut și ele îngăduințe de-a vinde și beuturi spirtoase. Și ce-a făcut ministrul unguresc de finanțe? A respins cererea lor pe cuvînt, că „acolo sunt destule locuri de vînzare“ și că „s'ar primejdiu bunele moravuri obștești“, dacă li-s'ar îngădui și lor vînzarea de asemenea beuturi. Nu mult după această hotărîre a ministrului, din aceleași locuri s'au dus la el vr'o trei firme jidovesti, și acestora ministrul li-a dat inte și grabă toate îngăduințele cerute. — Asemenea purtare, se înțelege, că numai urgisite poate să facă înaintea poporului atât guvern, cât și direcțoriile acestuia.

Pentru-ca mai ales să împedice lucrarea bună a acestor societăți, stăpînirea ungurească a făcut legea cea nouă, care în punctul din urmă al paragrafului 12 zice, că întru cât în vre o comună îngăduințele date pentru vînzarea unor anumite beuturi

ar fi indestulitoare și îngăduințe nou ar ave de urmare o „concurență nesănătoasă“ și ar lăți beția: — direcția de finanțe poate să oprească împărțirea de noue îngăduințe.

Cine nu va înțelege din acestea, că tocmă prin asta ministrul n'a țintit alt-ceva, decât a se pune în ajutorul jidovimei și a prigoni pe cetățenii creștini, societățile de consum creștine în drepturile lor de-a vinde beuturi spirtoase pe seama publicului creștin?!

Vînzarea de beuturi în măsură mică și în sticle astupate nici nu o cer Jidovi noștri. E prea „neînsemnat“ acest geșeft pentru dînșii. Aceste sfărîmături li-au rămas cetățenilor creștini. Cu toate acestea chiar și vînzarea acestora în sticle astupate — de aci încolo se răpește din mâinile creștinilor.

„Vînzarea beuturilor spirtoase în sticle astupate — zice „înțeleptul“ legiuitor — lățește patima beției!“

Ciudată înțelepciune! Dacă stăpînirea ungurească în adevăr ar vré să împedice lățirea beției, atunci tocmai și mai ales ar trebui să îngăduie vînzarea de beuturi spirtoase în vase astupate în toate băcăniile sau dughienele de măruntșuri. Cumpărătorul și așa nu le bea în dugheană, ci le duce acasă în cercul familiei sale, ear' prin asta tocmai pe sine se cruță și de cheltueli, și de patima beției.

„Prin astfel de vînzare se produce o concurență nesănătoasă!“ — zice noua lege ministerială. Lucru vedit din asta, că ministrul-legiuitor e un adevărat părinte al alesului popor jidovesc.

Ca nu cumva un negustor creștin sau vr'o societate de consum să-i facă concurență Jidanului, îngăduința de vînzare n'au să mai capete, și nu mai ales, fiindcă oamenii cinstiți vînd beuturi bune și nefalsificate, poate și cu preț mai scăzut, decât iubiții Jidanii ai stăpînirii. Da, cetățeanul creștin n'are să umble cu litra, vînzînd beuturi; pentru el e sapa și sîcurea, ear' Jidanul, în loc de beutură bună și nefalsificată, poate să vînză nesupărat de nimeni: lături și otrăvuri pentru cetățenii creștini ai patriei.

(Va urma)

## Ingrășarea pămîntului cu gunoii.

(După revista „Embrionul“).

Acum, după-ce țeranul nostru dela sate și a isprăvit toate lucrările sale de toamnă, atât la cîmp, cât și la deal și acasă, e timpul să stăm de vorbă și să ne sîtuim cu țeranii noștri, cum ar fi mai bine și mai cu spor a face, ca pămîntul să ne dea roade mai multe și mai bune?... Aceasta se poate ajunge numai prin ingrășarea pămîntului. Știm, că cel mai potrivit și mai bun lucrășment pentru pămîntul țorii noastre, este gunoii de grajd, deci voui spune ceva despre mijlocul prin care putem forma mai mult gunoii, cât adevărat să avem, după cerințele pămîntului ce cultivăm.

Sub numirea gunoii înțelegem escrementele (rămășițele din mîncarea mistuită) ale tuturor animalelor de casă, cari amestecate cu urină sau ud, dau cel mai bun lucrășment.

Ce e drept, gunoii de la 3—4 ori 5 vite n'ar ajunge pentru ingrășarea pămîntului, de aceea, la acestea să mai adăugăm și materialul pus în grajii vitelor pentru așternutul lor. Acest așternut poate fi din paie de grâu, orz și altele, care în adevăr e și cel mai bun, fiindcă absoarbe cu ușurință urina și se descompune (putrezăște) mai cu ușurință; mai poate fi din vreascurile (tecile) fasolei, bobului, cănepei, inului etc., dar care așternut nu e nici sănătos și nici bun, pentru-că au poate absoarbe urina și nici nu putrezăște ușor.

În alte locuri, unde paiele lipsesc, se mai întrebuițază și alte așternuturi ca: brazde de pămînt turbos, sau de frunze uscate din pădure ș. a., dar acestea pe la noi nu se întrebuițază de loc. Aceste așternuturi fiind adate cu urina vitelor se descompun și împreună cu baliga dospesc dînd astfel o măsură de lucrășment mai mare și de o însușire cât se poate de bună. Dacă se poate ca așternutul să rămână mai mult timp în grajd, atunci e și mai bine, însă aceasta nu e tocmai sănătos.

Țeranul, care-și adăpostește vitele sale sub o șură sau pe la dosuri în aer liber, ar pute de asemenea să-și facă gunoii în măsură mare, punînd în toată ziua un așternut gros de paie pe locul anume ales, pentru a nu se murdări (mânji) vitele.

Gunoiul format în acest mod este foarte bun, căci nu lasă să piară urina (udul), cea mai însemnată parte a lucrășmentului. Nu însă tot-dea-una este gata

țeranul a-și duce gunoiul la cîmp, de aceea el trebuie să-l așeze într'un loc mai ferit de arșița soarelui și de ploii.

În ceea ce privește căratul și împărțirea gunoii pe cîmp, eată ce am de zis: ducerea lui să se facă toamna, după-ce omul a mai pus capăt treburilor, după-ce și-a strîns rodirile, și-a cules vilele, atunci zice, cînd începe a se mai odihni, ar pute ca în fie care zi să-și încarce carul și să-l care mai ales pe cîmpul care nu prea produce mult. Ast fel cărînd în fiecare zi câte puțin, se vede la urmă cu un cîmp gunoii, fără să bage de seamă, ca curtea sau ocolul îi rămîne liber, și eată un spor destul de mare în treburile lui. Dacă se poate, ar fi bine, ca pămîntul ce vom să-l gunoim, mai întăiu să-l brazdam în lung și curmezis cu o brazdă pe deasupra, în parcele de câte 1—3 stăjeni pătrați și pe fiecare parcelă sau pătrat să punem câte o grămadă de gunoii atît de mare, ca împărăștia să aibă o grosime de un lat de mîna.

În caz contrar, cînd pămîntul e la gust, nu mai e de lipă să-l împărțim în parcele, ci e de ajuns să punem gunoii în grămezii cât de apropiate, astfel ca împărăștia să ne dea grosimea cuvenită.

Aceste grămezii să nu se lase multă vreme nelucrăștate, ca nu cumva să vi vre-o ploaie și să spele materiile nutritive și să le strecoare în pămînt, făcînd astfel ca sîmînătura să rămînă p'acurii, arătându-ne, cum aș zice, neglijența sau lenea în această lucrare. O săptămână e de ajuns, că să treacă de la aș-zarea lui pe cîmp și până la împărășiere.

Este lucru știut că: cîmpul gunoii toamna sau iarna, poate fi adus în stare de-a rodi primă-vara cu îmbeșugare; se poate căra și împărăștia gunoii și primă-vara, în casul cînd nu s'a putut căra tot din toamnă și iarnă; însă numai în timpurile ploioase și nefavorabile altor lucrări, avînd în vedere, că acest anotimp este începutul muncii serioase și începutul nădejdei bune a plugariului față de strîgînța ce și-o dă la lucru.

Cîmpul gunoii primă-vara și mai ales cel gunoii cam târziu, nu poate aduce roadă bună decât în toamna sau în primă-vara viitoare.

Acest mod de gunoie se poate face cu bună reușită pe pămînturile plane, și pe pămînturile deluroase.

(Va urma.)

mai i-bească. Și până la căderea Plevnei, Plevnița Turcilor a rămas în picioare, nesupărată de ai noștri, dar supărînd necontenit cu tunurile ei reduta noastră.

Pe lângă companiile de geniu, lucrau câte trei-patru companii de pedestrime, schimbîndu-se mereu ziua și noaptea. Tot cîmpul dintre redute îl făcuseră numai șanțuri, în crucis și în curmezis, și împletite în toate chipurile. Lucraseră câte opt sute de oameni și ziua și noaptea o lună de zile.

Ziua lucrările mergeau încet și cu multă băgare de seamă, din pricină că Turcii trăgeau focuri spre săpători. Toată ziua stăteau la pîndă Turcii pe parapet, și unde zăreau ori vre-o lopată eșind din șanț pe de-așupra pămîntului, ori vr'un chipiu, își îndreptau plumbii într'acolo.

Noaptea săpau mai în liniște. Dar cînd erau nopți senine și luminate de lună, Turcii îi zăreau și-și împiedecau, omorînd de multe-ori pe lucrătorii mai din frunte. Cu cât era noaptea mai întunecată, cu atîta era mai bine pentru săpătorii, cu toate că era muncă nespuse de grea, să sapă prin întunecare ca în mormînt: fără pic de luminare, ca să nu te știe Turcul unde ești; să chibzuești mereu cât de tare dai cu sapa, ca să nu faci sunet; să nu îndrănești

să vorbești de loc, ca să nu ți-se audă gîsul; și să n'ai repaos noaptea întreagă, ca să faci ce nu poți face ziua.

Erau lungi șanțurile, căci făceau cotituri într'una, erau adînci cât să poată umbla prin ele omul cel mai înalt, fără să se vadă, și erau largi de puteau să meargă printr'însele trei care alătura. Ce de săpături! Ear pămîntul săpat nu puteau să-l asvîrîă afară, ca să nu se cunoască locul unde se sapă, ci trebuiau să-l care prin șanțuri până la reduta noastră și apoi să-l asvîrîă într'o vâlcea de după redută.

Mai bine răsboiu și perire de oameni, decât o muncă așa de urgisită și de grea! Și cu toate acestea, dorobanșii munciau ve-elii, munciau mai mult decât li-se cerea. Vorba lui Peneș Curcanul: Nici unul însă, dragi copii, nici unul nu se plînge!

Nu s'au plîns, cu toate că munca li-se făcuse, cu vremea, întreit de grea. Cam de la Sfîntul Dumitru începuse o ploaie amestecată cu zăpadă, și un vînt ascuțit bătea de-alungul văilor. Se umpluseră șanțurile de noroiu, și bieșii flăcăi, cari săpau pe acolo, stăteau ziua întreagă în apă până la glezne, și multora le degerau picioarele. Ear' cei-ce cărau pămîntul ori scîndurile și fașinele trebuitoare lucrării, bălăceau până în genunchii, în noroiul făcut de umbletul atător

sute de oameni. Ear' de așupra lor curgea cu nemiluita ploaie și earășii ploaie, și ei uzî până în mîduva oaselor gîfăiau sub greutatea sacilor umpluți cu pămînt, în vreme ce gloanțele turcești le șuierau pe lângă urechi și îi petreceau și în jos și în sus pe cale.

De atîta ploaie se muiașe pămîntul și se prăbușia. Oamenii, cari munciseră atîta să sape, își vedeau într'o clipă risipită toată munca prin surparea pămîntului, și trebuiau să înceapă din nou ca să dreagă șanțul ruinat.

Și au muncit mereu, și au muncit cu nădejde și s'au apropiat pe multe cărări de-odată până la o asvîrlitură de piatră de reduta Turcilor.

De câteva ori au fost nevoiți să sape și unde nu voiră. Turcii, adevărat, începură să sape și ei șanțuri de apropiere cătră noi. Ai noștri pîndiau încotro își săpau șanțul, și apoi începeau să sape un șanț de-a crucișul șanțului turcesc, ca să-l taie. Și unde se întâlnea șanțul nostru cu al lor, se făcea moarte de oameni, acolo sub pămînt, căci se pomeniau de-odată și Turcii și Românii în gura șanțului. Și dovediam pe Turci, și ne grăbiam și noi și ei să închidem acolo șanțul, cu pietri, cu saci umpluți cu pămînt, cu lemne — căci precum nu îndrăș

niam noi să intrăm în șanțul lor, tot așa nici ei într'al nostru.

La urmă, ai noștri scoaseră toată împletitura aceea de șanțuri, într'o pișcă. Săpaseră adică un loc larg, cât ar pute să cuprîndă 8—10 case, adînc și scoperit cu bîrne și cu saci de pămînt, la vre-o 60 de metri departe de redută, și acolo se adunaseră batalioane de pedestrime și stăteau într'o cetate. Cât ținea ziua lui Dumnezee, Turcii trăgeau spre pieața asta, aruncau din redută bombele cu mîna, ear' ai noștri răspundeau, și se gâlceveau așa de aproape, căci li-se auziau vorbele care erau înjurături mai ales. Și se certau și se ocărau și se împroșeau cu plumbi toată ziua, nu fără pierdere de vieți, căci din cînd în cînd plumbii tot mai nemeriau pe câte unul.

La amiază, cînd mîncau ai noștri, se întempla că se rătăciau plumbii turcești prin ceauzul de mămăligă și prin ciorbă. Își scoaseră bieșii, vorba glumeașă că la amiază mîrîncă borș cu plumb, ear' seara plumb cu borș. Earu glumești și acolo, după felul mucălit al Românului, și nu se lăsu de drăcii cu toate că erau în gura morții.

## RUGARE!

Rugăm stăruitor pe toți câți ne scriu pentru foaie, mai ales pe cei cari scriu pentru Nrul dublu, să binevoiască a scrie în limba poporului, ear nu cu neologisme și impestrițări cari împiedecă pe țărani a înțelege d'a întregul și deplin lucrurile ce li se dă în foaie. Altmintreli vom fi siliiți să lăsam nepublicate multe din câte ni se trimit.

## NOUȚĂȚI

Arad, 8 Decembrie 1899.

Congregația extraordinară a comitatului Arad este convocată din partea vicșpanului, pe ziua de 20 Decembrie n. In această adunare extraordinară a comitatului, pe lângă câteva afaceri de însemnătate comunale și privitoare la clădiri, cari nu se pot amena, se va desbăte încă și preliminarul de buget al spitalului comitatens pe anul viitor, care preliminar a fost aprobat și de ministrul de interne, pe lângă unele modificări. Tot cu acest privilegiu se va desbăte și cererea oficianților comitatens din centru pentru reformarea oarelor de oficiu astfel, ca acestea să se țină dela oarele 8 dimineața până la 2 după amiază.

Curțile cu jurați. Se știe, că cu începerea din 1-a Ianuarie n. 1900 pe teritoriul fectării tribunal din țeară se introduce câte o curte cu jurați, compusă din cetățeni inteligenți, cari liber și din convingere neînfundată să-și dea verdictul în procese criminale. Pentru compunerea listei acestor jurați, ca în tot locul, și pe teritoriul tribunalului reșed din Arad s'a constituit o comisiune, care a și pregătit deja această listă. Ea prezintă pentru acest tribunal: 270 jurați și 96 jurați suplenteți, ale căror nume se vor publica în curând.

Cambii (polițe) noue. Cu începerea de la Anul nou (după calendarul nou) nici o bancă din țeară nu va mai primi cambii sau polițe, cari vor avea pe ele (tipărit) anul așa: 18... și cari sună despre bani în „valută austriacă“. Facem dar luătorii de seamă pe cetățenii noștri, ca dela 1-a Ianuarie calendarul nou încolo să nu se păgubească cum părănd și umplând cambii de acestea; ci să țeară în tot locul numai cambii sau polițe noue, pe cari va fi tipărit anul așa: 19... și cari vor suna despre bani în „Valută de coroane“.

O singură abatere dela această regulă strictă este, că după Anul nou, dintre cambii sau polițele vechi vor mai avea încă valoare sau preț numai cele umplute în anul 1898.

„Sfârșitul“ Austriei. Sub titlul „Viitorul Europei“ un ziarist belgian a scris zilele acestea o serie de articoli în ziarul „Indépendance belge“. In care se ocupă și de Austria. Intra aitele scriitorul De Coubertin (așa se cheamă autorul articolilor) știe să profetească despre Austria minunată ca: „Austria se mai ține numai prin autoritatea actualului domnitor; după moartea lui însă ea se va desface și se va îmbucătăși în atâtea părți, din câte e compusă. Ear după singuraticile bucăți din ea — se vor întinde: Rusia Germania și Italia. Din asta se vor naște, apoi războaie răzgeroase, cari vor scâlta în sânge întreagă Europa.“

Protopop... „patriot“. Anul trecut, tot pe vremea aceasta, anunțasem că protopopul Timișoării, dl Putici (ciudad nume!) benchetucște cu domniul ungrilor din Timișoara. Primul acum Nrul dela 5 Dec. al ziarului „De magyarországi Közlöny“ cu raport despre adunarea generală a „Nemzeti Szövetség“-ului, ținută la 4 Decembrie în Timișoara, sub presidenția vicșpanului Kapdebo, raport din care vedem și pe dr. Tr. Putici membru în comitetul dirigent al numitei societăți maghiarizatoare. Dedu, suntem însă siguri, n'are să ia notă de acest lucru, după-cum n'a luat știre nici despre toastul ce dl Aug. Hämse a ținut acum două săptămâni la banchetul agrarilor ungrilor în sălăstarele șpanului din Arad... Pentru Dedu toate vătășările puticiano hamiste sunt... naționaliști mari!

Sfințire de biserică. Primira următoare: Comuna Bencecul-român d.n comitatului Timișului, în frunte cu un adevărat con-

ducător, și-a făcut înainte cu 4 ani o școală foarte frumoasă cu 8000 fl., ear' acum a dat o nouă dovadă des re iubirea și simțul de jertfă către biserică străbună, edificându-și o biserică frumoasă cu 7000 fl., și pe împodobirea ei dinlăuntru a cheltuit peste 1000 fl., astfel, încât astăzi aceste două edificii pot face fală ori și cărei comune.

Ziua sfințirii bisericei fiind hotărâtă pe ziua sfinților Archangeli, când Pr. S. Sa dl Episcop diecesan mai având o sfințire de biserică în Soborșin, n'a putut veni în persoană să o sfințească, ci a însărcinat cu sfințirea pe P. O. domn protopop Dr. Traian Putici, care a sfințit-o cu pompă vrednică de această biserică.

Solurile cântate de învățătorul Jurma au stors admirația publicului.

După serviciul divin s'a dat masă mare în sala de învățământ, la care a participat și deputatul dietal Blaskovich, apoi preoții și învățătorii, notarii și funcționarii comunei în număr de mai bine de 80 persoane. Primul toast l'a ținut P. O. Domn protopop pentru P. S. Sa, apoi dl deputat dietal pentru dl protopop; preotul rom.-cat. din Bencecul-german pentru preotul local, preotul local pentru Magnif. Sa domnul deputat dietal.

Fără joc nici că se poate închipui veselie curat românească. Musica din Bencecul-german ne-a delectat atât la esirea din biserică, cât și la masă, cu mai multe zicări. Seara atât tinării, cât și cei mai în vârstă, facăt abia li mai încăpea sala mare a școlii, s'avânta în joc, care a ținut până târziu noaptea.

A fost o zi de sărbătoare ziua sfințirii acestei biserice.

Onoare și laudă vrednicului și zelosului preot Teodor Ioanescu, care în decurs de 6 ani, de când a venit în comuna aceasta, a aflat mijloace și a sporit capitalul bisericeii, încât în 6 ani a edificat biserică și școala de peste 10.000 fl. și a pus sub edificare cu jertfe și casa parochială care numai în anul viitor va pute fi gata.

Bencecul-român, la 11/23 Noem. 1899.

Jeszenszky se mută. Se vestește din Budapesta, că celebrul Jeszenszky Sándor, „consilier“ ministerial, și marele sfetnic bănyfyst, a fost permutat din oficiu ministrului-president în cel al ministerului de interne, unde-și va urma activitatea ca ajutor în secția consilierului Sélley. — Tot e indispensabil sfetnic panye Jeszenszky și dlul Széll!

Alegere de notar. Prin sinuciderea lui Horváth Géza, postul de notar cercual în Banești (cercul Halmagiului) a rămas în vacanță. Terminul pentru noua alegere e publicat pe ziua de 27 Decembrie n.

Nouă gazetă slovacă. Sub titlul „Rodina a Skola“ între compatrioții noștri slovac zilele acestea a început să apară o nouă foaie sau revistă slovacă lunară. Redactorii noiei reviste sunt: Ioan Burian și Petru Zguth.

Parastas. Ni se scrie: Bravul poporean din Semeac, George Ist n, Duminecă în 7/19 Noemvrie a ridicat parastas în biserică noastră din Semeac în prezența unui număr public, întru aducerea aminte de neuitatul sen frate Ioan Istin, fost preot în Mehala.

Parastasul a fost slugit de amândoi preoții din Semeac, ear' la fine preotul Demetriu Ganea a ținut un discurs funebru foarte pătrunzător, în care a schițat viața și faptele defunctului preot.

Șampanie falsificată din vin falsificat. Eată încă o faptuire jidovească. Ni-o spune o foaie ungurească din Cluj, că acolo, în capitala „Kulturagylet“-ului s'a descoperit această mai nouă manoperă a noilor patrioți. O firmă jidovească sub nume fals și a dobândit dreptul de a fabrica un fel de vin cu spumă. Legea i-a dat dreptul, ca sub numirea „habzó bor“, pusă colea pe sticla ungurește — să fabrice cât li place. Firma pericunată însă a fost mai cu minte, căci înloc de vigneta ungurească a pus pe sticle: champagne „Menie“, ear' „champagnia“ eată cum o înciripa: Lua Jidanul cu 32 cruceri litrul de vin falsificat (de la Péca), din acesta umplea sticle vechi de șampanie câte de 7 decilitre (cumpărate goale câte cu 2 cr. bucata), punea într'însele puțin carbonat, le astupa, le da frânghii și numirea — apoi, după tocmeală, vîdea sticla cu 2 fl., cu 2,50 și ajungând în cafenele sau în restaurante, aici se vindea bucata cu 3 fl. Gheșful mergea de minune și vînzătorii își umpleau buzunările cu sume horibile, — pentru câteva înghițituri de lătur!

Acești oameni să mai aibă apoi singur dreptul de a vinde beuturi pentru publicul din țeară?! Adevărat țeară fără stăpân! Sunt curioase până și unele fol ungurești să afie, ce rezultat va ave cercetarea pornită deja?

Invitare. Societatea de lectură „Andrei Șaguna“ invită cu toată onorrea la ședința publică ce se va ține Luni în 29 Noemvrie st. v., în memoria marelui arhieru Andreiu, în sala cea mare a edificiului nou semina ial. Inceputul la 7 oare seara. Sibiu, în 20 Noemvrie v. 1899. Comitetul arangiator. — Program. „Earna“, de C. Porumbescu, executată de corul societății. „Cuvânt ocașional“, rostit de Sebastian Stanea, cleric în cursul al II-lea. „Dormi în pace“, poesie de A. Vlăduț, declamată de Zenovie Popovici, cleric în cursul al III-lea. Ch. Danca: „Petits Aires variés“, pentru violină cu acompaniare de pian, executată de Cornel Popescu, cleric în cursul al III-lea. G. Briccialdi: „Fantasie din Traviata“, de Verdi, pentru flaut, cu acompaniare de pian, executată de Emilian Tărchilă, cleric în cursul al III-lea. „Calea de mijloc, e calea de aur“, disertațiune de vice-preș. Constantin Flămînd, cleric în cursul al III-lea. C. Dumitrescu: „Reverie“, executată de orchestra societății. „Scena I. și II. din Despot Vodă“, de V. Alexandri, predată de Zenovie Popovici și Iuliu Neamț, cleric în cursul al III-lea. „Iig gândește“, anecdotă de T. Speranță, declamată de Ioan Sporea, pedagog în cursul I.; „Căil țiganului“, anecdotă de T. Speranță, declamată de Vasile Micula, pedagog în cursul II-lea. „Folie verde de trifoiu“ și „Tot ți-am zis“ de T. Popovici, executate de corul societății.

Taica Moiese ear' a făcut una lată. După ce că la Semeac și Micăca a citat la sine epitrop și învățator prin plăieșul satului, vezi Doamne, ca să înfrice pe oameni, ni-se scrie, că zilele acestea s'a dus să „scontreze“ și socotelile epitropului din Batania, pe care tot prin polițaiu l'a citat. Pentru scontrare și a încasat 17 fl. 20 cr. Pe lângă asta mai demoralizează poporul, bătându-și joc de un țeran care a dres un clopot de 160 kgr., zicând că asta nu-l dar, ci numai când ar face un clopot de 2000 kgrame. Consistorul ar trebui să-l suspende pe protopopul acesta rău și lacom.

Cas de moarte. Bătrânul preot al Saschiului, dl G. Șioneri, vestește încetarea din viață a iubitei sale soții Versavia, născută Crișan, în etate de 67 ani și 49 de fericită căsătorie. Inmormântarea a fost în ziua de 18/30 Noemvrie. Fie-i țarina ușoară!

Deșertăciunea lui Dedu. Făcând raport despre decurgerea procesului dela Alba-Iulia (în afacerea fondului Iancu), Dedu, care cât p'aci era să ajungă... căp tan la Burl, eată cum scrie că a fost „agrăit“: „Președintele: Spune mi, domnule Doctor“ etc. etc.

Atât de mult ține Dedu la titlul de doctor (deși doctor nu s'a dovedit decât în nerușinări și calomnii), în, căt, ni-se spune, că a refuzat niște scrisori numai pentru-că naintea numelui său de botez Elie n'a fost pus și dr!

Furtună pe mare. De câteva zile Marea-neagră e bătută de furtun violentă. Până acum au făcut naufragiu 12 bastimente, ear' alte 9 imbarcațiuni s'au dus la fund. Au fost și mai multe casuri de moarte. Marți Marea neagră a fost acoperită de o ceață atât de deasă, că nici un vapor n'a putut intra în rada Sulinei; ear' cele ce navigau au trebuit să se oprească pe loc și să dea alarma cu sirena spre a evita ciocniri.

Aura Teodorini. Despre tinera și nepus de frumoasa cântăreață Aura Teodorini, foile din România scriu ca multă laudă. Eată ce scrie „Secolul“:

Sunt încă sub farmecul nespus al mulțumirii sufletești ce m-a procurat minunata sărbătoare artistică la care ne invitase marea noastră divă, la teatru liric. A zice că totul a fost de o perfecțiune nespusă, ar fi să exagerez de sigur. Dar a spune că am asistat Sâmbătă seara la una din cele mai strălucite reprezentațiuni de operă ce s'a dat până acum la noi, aceasta este curatul edevăr. Nici chiar ansambul, atât de greu de obținut la o primă reprezentație, nu a lăsat nimic de dorit. Toți actorii păreau însuflețiți de viul curent de simpatie ce se stabilise de la început chiar între scenă și sală și au dat tot ce

au putut: voce, joc de scenă, desinvoltură, căldură, brio; un entrain și o vervă care nu s'au desmintit pe un moment de la început până la sfârșit. Altă dată, și mai indelete, voui analiza acest juvaer musical căci e un juvaer, cu cusururile lui, cu părțile lui slabe, cu bizarerile lui, dar e un curat juvaer această lucrare a lui Puccini. Astăzi sunt un simplu cronicar; și cronicar credincios, voui înregistra ovațiunile nesfârșite și entuziasmul extraordinar cu care publicul a primit pe simpatica și interesanta Aura Theodorini, atât de gingașă atât de sobră și atât de pasionată tot o dată în rolul lui Mimi. O debutantă care se incarnează cu atâtea măiestrie într'un rol atât de fin, de delicat și care cero o pricepere așa de adâncă în toate privințele este de sigur o artistă în toată puterea cuvântului. Florile, buchetele, chemările, bisarea celor două finale, (actul 2-lea și al 2-lea) aclamațiuni nesfârșite ale unei săli electrizate, nimic nu a lipsit pentru ca Aura Theodorini să raporteze un adevărat și bine meritat triumf. Toți cei-alți artiști au fost minunați. Musetta, șglobie și veselă ne-a zis cu multă artă frumoasa arie din actul a doilea; Rudolfo cu o voce dulce frumos timbrată și-a detaliat cu mult farmec rolul întreg care e de o delicateță admirabilă de nuanțe. Cei trei bohemi, și mai cu seamă baritonul, au fost de un brio și de o căldură comunicativă care ți făceau o adevărată plăcere. Ce să mai spun de orchestra improvisată cu mari greutăți, (cu toate befele în eroate ce i-se pusesă de lumea artistică oficială) și condusă cu măiestrie de maestrul Vallini, pot zice că a făcut minuni.

Mă resum cu un singur cuvânt: Admirabil, admirabil!

O domnișoară română, fată de preot, dorește cu stăruință a afla loc într'o familie română, fie pe lângă copii, fie ca îngrijitoare de casă. Se poate înfășoșa ori-când în persoană. Binevoitoarele oferte se roagă să fie adresate la administrația „Tribunei Poporului“.

## Felurimi.

Nimica nou sub soare. Se știe, că Charles Cros și Villiers de l'Isle-Adam au prevăzut miracole științifice, cari au fost realizate de alte spirite mai practice. Acuma, răsfoindu-se manuscrisele lăuate de Fourier, s'a descoperit, că marele falanșterian a avut ideea inițială a razelor X. Fourier a scris, într'adevăr: „... Völul nostru e dar puțin cam transparent și pătrunde, mai mult sau mai puțin, opacitatea unei piei însuflețite. Ochul, perfecționat apoi, o va pătrunde și mai bine și, cu ajutorul unor oare-cari proceduri accesori, el va face cu totul transparente substanțe ca pielea, cărnurile, etc. Ar trebui să se expue corpurile la percusiunea rezelor soarelui sau ale unei flacări oarecare spre a le privi cu un microscop de sticlă unitară. Cu ajutorul acestui aparat, un doctor ar vedea interiorul corpului etc.“ Ce păcat că celebrul filantrop și-a botezat concepțiunea sa profetică: Vederea adiafanică transparentială!

## Posta redacției.

Mai mulți învățatori ne roagă să întrebăm pe dl P. Conda ce-i cu opul său „Drept. și dat. inv. conf.“, căt unit, deși i-au trimis banii, nu au primit nimic. D. Conda are cuvântul.

Quintus. Tărian. Trist lucru, dar nu e de a se pune în foaie. Vom ține însă socoteală. Tărianul cu „vica“ are dreptate.

A. Iulia. Chestia cu protopopiatul în nrul viitor. E mare îmbulzeală.

N. Gruescu, dulgher, Fr. Cătași ve un avocat Român, care să vi-l scoată acel drept.

B. Comloș. Afacerea cu oile nu e pentru ziar. La cealaltă întrebare răspundem: După cum a fost învoiala cu anti-stia.

Bozovici. Nr. viitor. Janova. Plângeți-vă la Consistor. In foaie nu face!

„Soartea învățătorilor“ — când va fi loc!

Editor: Aurel Popovici-Barcianu. Red. respons.: Ioan Russu Șirianu.

**ECONOMIE.****Grâne.**

Prețurile de la 25 Noemvrie.

	Arad:	B.-Pesta
Grâu Aprilie fl.	7.10—7.30 fl.	7.98—7.94
Octomvrie	"	8.12—8.13
Cucuruz Maiu	3.80—3.90	4.92—4.94
vechiu	5.—5.20	5.20—5.50
Orz vechiu	"	5.65—6.60
„ nou	5.40—5.50	"
Secară Apr.	5.60—5.70	6.42—6.44
„ vechiu	"	6.10—6.35
Ovės Apr.	4.40—4.50	5.6—5.8
„ Oct.	"	4.90—5.28

**Cursul pieții din Arad.**

Hartie-monetă română	Cump. fl. 9-48	vând	9.52
Lire turcești	"	"	"
Imperiali (15 R. aur)	18.90	"	19.—
Ruble rusești 100 à	126.—	"	127.—
Galbeni	5.58	"	5.62
Napoleon-d'orf	9.48	"	9.56
100 Marce germane	58.50	"	58.96
Livre sterling	11.90	"	12.50

**Spirit:**

	21 Oct.	
Spirit rafinat; cu toptanu	55.50	
„ „ cu micu	56.50	
„ brut cu toptanu	54.50	
„ „ cu mic	55.50	

**Porci:**

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:		cr. p. kg.
bătrâni 320—380 kg.	40—42.	"
tineri 320—390	44—44.5	"
„ 250—390	44—45	"
„ până 250	45—46	"
mijlocie 240—260	47.5—48	"

**La administrația****„Tribunei Poporului“**

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Povestea unei coroane de oțel, cu prețul de 75 cr., „Războiul nostru pentru neatarnare“ cu 55 cr., de *George Coșbuc*.

„Teoria dramei“ de *Dr. Iosif Blaga*. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept“ de *Dr. R. Ihering* traducere, de *T. V. Păcățeanu* Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse“ de *Iudita Seoula*, Prețul 50 cr.

„Juvenilia“, proză și versuri de *Sextil Pușcariu*. Prețul 80 cr.

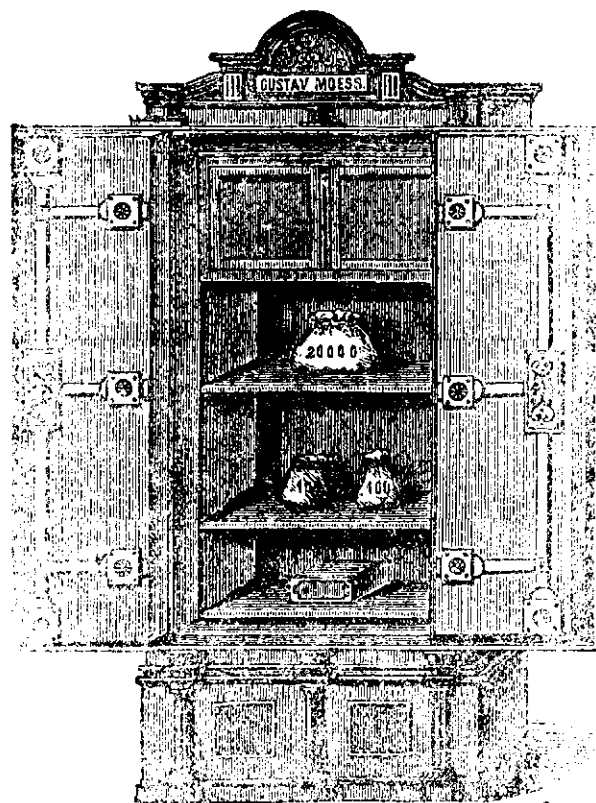
„Vieritul“, de *Petru Vancu*. Prețul 50 cr.

„Pribeag“, de *I. Sceopul*. Prețul 75 cr.

La facerea comenzilor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adăuga și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.“

Exerciții intuitive și gimnastice, manual pentru învățătorii școalelor populare române, întocmite după plan, de *Ioan Tudescu*, învățător în *Lipova*. Ediția a III. Prețul unui exemplar: 30 cruceri.

**Fabrică de Casse.**

În atelierul meu se construiesc

**Casse de fer**

obiceinute, din cel mai solid material, sigure contra focului și spargerii.

**Casse-Panczer**

pentru bănci, construite din cel mai veritabil oțel.

Ori-ce spargere e absolut imposibilă fie cu ori-ce instrument anume meșteșugit pentru scopul acesta.

Garantăm pe deplin că în termen de 24 ore aceste casse nu se vor pute găuri.

Rog deci On. public, care are trebuință de Casse de fer, să mă onoreze cu încrederea și cu comanda sa, asigurându-mă că va fi pe deplin satisfăcut.

Pentru biserică și comune livrez casse pe lângă solvire în rate după învoială.

Lista prețurilor gratuit și franco.

Cu distincție stimă:

**GUSTAV MOESS**

fabrică de casse

SIBIU Strada Poplăcei-mari Nr 8.

366 11—

**Calindarul nostru**

pe anul bisect 1900

ca prim calindar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

**Prețul 30 cr.**

plus 5 cr. porto postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“.

La comanda mai mari de 10 exemplare dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

**„Tribunei Poporului“.**

A apărut în tipografia noastră și se află de vânzare

la

Administrația „Tribunei Poporului“

sub numirea

**„AMICUL POPORULUI“**

„îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român“

de TITU VUCULESCU prețor,

cu prețul de 50 cr. plus 5 cr. porto postal.

O carte în adevăr folositoare pentru popor, care cuprinde sfaturi și învățături de foarte mare folos pentru toate treburile și trebuințele poporului.

Administrația

**„Tribunei Poporului“**